

**Manualul Operațional privind activitatea
Autorității Naționale Desemnate a Republicii Moldova în relația cu Fondul
Verde pentru Climă**

PREFAȚĂ

La cea de-a 17-a Conferință a Părților la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (CONUSC) prin Decizia 3/CP.17 la 11 decembrie 2011 a fost creat Fondul Verde pentru Climă (FVC). Fondul dat a fost desemnat în calitate de entitate operațională a mecanismului financiar prevăzut de articolul 11 al Convenției. La fel, s-a stabilit că scopul Fondului Verde pentru Climă va fi axat pe o contribuție esențială și ambițioasă la realizarea obiectivului final al CONUSC. În contextul dezvoltării durabile, Fondul va promova o schimbare de paradigmă către construirea unor căi de dezvoltare cu emisii reduse și rezistente la schimbările climatice, prin sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare în limitarea sau reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, ținând seama de nevoile acestor țări care sunt deosebit de vulnerabile la efectele negative ale schimbărilor climatice. Programul de pregătire (Readiness) al Fondului Verde pentru Climă, în comun cu PNUD, UNEP și World Resource Institute, acordă sprijin țărilor pentru un acces sporit la finanțarea internațională privind schimbările climatice. Prin intermediul Programului este acordat sprijin Autorităților Naționale Desemnate (AND) sau punctelor focale nominalizate ale Fondului Verde pentru Climă pentru angajările pe care urmează să le facă țara față de Fond. Obiectivele principale ale programului de pregătire sunt în concordanță cu instrumentele de guvernare ale Fondului și cu deciziile anterioare ale Conferințelor Părților la CONUSC.

Acordul de finanțare privind implementarea Programului de pregătire a țării (Readiness) prin intermediul proiectului „Suport pentru Republica Moldova în stabilirea și fortificarea Autorității Naționale Desemnate, elaborarea cadrului strategic și dezvoltarea programului național de angajare cu Fondul Verde pentru Climă” a fost semnat între Republica Moldova și Fondul Verde pentru Climă la 28 aprilie 2017. Pregătirea și sprijinul acordat vor contribui la sporirea capacităților instituționale și definitivarea mandatului Autorității Naționale Desemnate în relațiile sale față de Fondul Verde pentru Climă. Consolidând capacitățile Autorității Naționale Desemnate, Republica Moldova va putea să acceseze direct, prin intermediul entităților naționale acreditate, sau indirect, prin intermediul entităților internaționale acreditate, mijloace financiare ale Fondului.

Prezentul **Manual Operațional** descrie procedurile ce guvernează activitatea Autorității Naționale Desemnate văzute în contextul regulilor stabilite de Fond și cadrul instituțional și legal național în domeniul schimbărilor climatice. Acesta va servi ca suport în procesul de conformare cu cerințele statutare și procedurile administrative impuse ulterior de Autoritatea Națională Desemnată.

ABREVIATURI

AND	Autoritatea Națională Desemnată
FVC	Fondul Verde pentru Climă
EA	Entitate acreditată
CNSC	Comisia Națională pentru Schimbări Climatice
OSC	Oficiul Schimbării Climei
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediu
CCONUSC	Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei
COP	Conferința părților
PNA	Program național de adaptare
NAMA	Acțiuni adecvate de atenuare la nivel național
CNDI	Contribuția națională determinată intenționată
SDER	Strategia de dezvoltare cu emisii reduse
SASC	Strategia de adaptare la schimbările climatice
MO	Manual operațional
MRV	Monitorizarea raportare și verificare
M&E	Monitorizare și evaluare
LECB	Fortificarea capacităților în domeniul dezvoltării cu emisii reduse
GES	Gaze cu efect de seră
CBTM	Cadrul Bugetar pe Termen Mediu
CT	Comitet tehnic
APP	Apel de propuneri de proiecte
NC	Nota de concept
PP	Propunere de proiect
RIR	Rata internă de rentabilitate

NOȚIUNI GENERALE

Autoritatea Națională Desemnată sau punct focal: Sunt instituții guvernamentale, nominalizate de către țară, care servesc ca interfață și platformă de comunicare dintre țară și FVC. AND-ul exercită o supraveghere strategică și largă a activităților FVC în țară, comunicând prioritățile țării de finanțare a dezvoltării cu emisii reduse și reziliența față de schimbările climatice. AND-ul dispune de un mandat care permite instituției de a acționa asupra și influența o combinație adecvată de politici economice și de dezvoltare planificată, având pârghii de influență asupra priorităților privind schimbările climatice, sectorul energetic, dezvoltarea durabilă, precum și asupra strategiilor și planurilor de gestionare a resurselor naturale.

Entități Acreditate: Acestea pot fi instituții private sau publice, neguvernamentale, subnaționale, naționale, regionale sau internaționale care corespund standardelor și cerințelor impuse de FVC. Entitățile acreditate desfășoară o serie de activități care includ, de obicei, elaborarea propunerilor de finanțare, precum și gestionarea și monitorizarea proiectelor și a programelor implementate în țară.

Program de Țară: Este un document care exprimă viziunea strategică a țării de angajare cu Fondul Verde pentru Climă, inclusiv prioritățile țării, precum și portofoliul de note conceptuale, propuneri de proiecte/ programe din domeniul adaptării și atenuării la schimbările climatice pe care țara le-a prioritarizat a fi implementate cu suportul FVC. Programul de țară se va actualiza o dată pe an sau în funcție de necesități.

Entități cu acces direct: Sunt instituțiile acreditate de FVC prin modalitatea de acces direct a suportului financiar oferit de Fond. Acestea sunt instituții naționale, care contribuie la fortificarea posesiunii de țară cu integrarea acestora în planul național de finanțare a acțiunii climatice. Entitățile acreditate în cadrul modalității de acces direct sau cele care doresc să fie acreditate sunt eligibile pentru a beneficia de sprijinul Programului de pregătire, la cererea AND-ului sau a punctului focal stabilit la nivel de țară.

Scrisoarea lipsei de obiecții: Este un document elaborat și semnat de Autoritatea națională desemnată, care arată că propunerile de proiecte dezvoltate de entitățile acreditate sunt în concordanță cu politicile și strategiile naționale de dezvoltare, cu strategiile și planurile naționale de acțiuni privind schimbările climatice, precum și cu prioritățile naționale stipulate în Programul de Țară.

Politica de gen: Abordarea integratoare a egalității de gen vizează asigurarea faptului că AND va contribui în mod eficient la asigurarea egalității *de facto* între femei și bărbați și, la rândul său, va contribui la reducerea disparităților de gen din cauza vulnerabilităților sociale, economice și de mediu exacerbate de schimbările climatice. Dimensiunea egalității de gen urmează a fi introdusă în cadrul proiectelor finanțate de Fond. Toate aceste activități, fie că sunt implementate de entități, instituții internaționale, regionale, naționale sau subnaționale, vor lua în considerare aspectele/ necesitățile specifice de gen și se vor alinia la politica națională și la principiile Fondului în domeniul egalității de gen.

1. COOPERAREA FONDULUI VERDE PENTRU CLIMĂ CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE	7
1.1 Ce este Fondul Verde pentru Climă?	7
1.2 Cooperarea țărilor cu Fondul Verde pentru Climă	9
2. CADRUL STRATEGIC AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN COOPERARE CU FONDUL VERDE PENTRU CLIMĂ.....	10
2.1 Cadrul strategic național specific schimbărilor climatice	10
2.2 Rolul și contribuția principalelor părți interesate în dezvoltarea Programului de țară	14
3. MANDATUL, ATRIBUȚIILE ȘI ROLUL AUTORITĂȚII NAȚIONALE DESEMNAȚE	16
3.1 Mandatul Autorității Naționale Desemnate	16
3.2 Obiectivele Autorității Naționale Desemnate.....	16
3.3 Atribuțiile Autorității Naționale Desemnate.....	16
3.4 Rolul Autorității Naționale Desemnate	17
3.5 Managementul și membrii Autorității Naționale Desemnate	19
5. CONTEXTUL DECIZIONAL AL ACTIVITĂȚII AUTORITĂȚII NAȚIONALE DESEMANTE	20
5.1 Aplicarea Mecanismului de Coordonare la gestionarea activității Autorității Naționale Desemnate ..	20
5.2 Comisia Națională pentru Schimbările Climatice în coordonarea acțiunilor Autorității Naționale Desemnate	20
5.3 Atribuțiile Comisiei Naționale pentru Schimbările Climatice și ale Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului în suportul acordat Autorității Naționale Desemnate	21
5.4 Comitetele tehnice	21
6. ETAPELE APROBĂRII PROGRAMELOR/ PROIECTELOR	24
6.1 Etapa I Generarea propunerilor.....	24
6.2 Etapa II Verificarea și evaluarea notelor de concept	26
6.3 Etapa III Aprobarea notelor de concept	26
6.4 Etapa IV Dezvoltarea propunerilor de proiecte	27
6.5 Etapa V Verificarea și evaluarea propunerilor de proiecte	27
6.6 Etapa VI Aprobarea propunerilor de proiecte	30
6.7 Etapa VII Deciziile Fondului Verde pentru Climă	31
6.8 Etapa VIII Aplicarea procedurilor de monitorizare și evaluare a proiectelor finanțate de FVC	32
7. APLICAREA PLANIFICĂRII BUGETARE ÎN ACCESAREA MIJLOACELOR FINANCIARE ALE FVC.....	35
8. ACTIVITĂȚI ȘI CERINȚE MINIME OBLIGATORII DE INFORMARE ȘI COMUNICARE ÎN ANGAJAREA AUTORITĂȚII NAȚIONALE DESEMNAȚE CU FONDUL VERDE PENTRU CLIMĂ	36
8.1 Informarea și comunicarea internă	36
8.2 Informarea și comunicarea externă	37
8.3 Activitățile minime de comunicare obligatorii.....	38
8.4 Informațiile și elementele grafice obligatorii pentru un anunț/ comunicat de presă.....	38

---

9. POLITICA EGALITĂȚII DE GEN ÎN REALIZAREA PROIECTELOR FONDULUI VERDE PENTRU CLIMĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA	40
9.1 Cerințele-cheie față de proiectele Fondului Verde pentru Climă legate de politica de gen	41
9.2 Încorporarea egalității de gen în ciclul de management și implementare a proiectelor	44
9.3 Instrumente de analiză de gen	49
ANEXA 1 SCRISOARE DE SOLICITARE A EXAMINĂRII NOTEI DE CONCEPT (MODEL).....	51
ANEXA 2 FIȘA DE EVALUARE A NOTEI DE CONCEPT	52
ANEXA 3 SCRISOARE DE SOLICITARE A EXAMINĂRII PROPUNERII DE PROIECT (MODEL).....	54
ANEXA 4 FIȘA DE EVALUARE A PROPUNERII DE PROIECT (adaptare)	55
ANEXA 5 FIȘA DE EVALUARE A PROPUNERII DE PROIECT (atenuare)	57
ANEXA 6 ȘABLONUL SCRISORII NON OBIECȚII (ENGLEZĂ).....	60
ANEXA 7 ȘABLONUL NOTEI DE CONCEPT	61
ANEXA 8 ȘABLONUL PROPUNERII DE PROIECT	67
BIBLIOGRAFIE	89

1. COOPERAREA FONDULUI VERDE PENTRU CLIMĂ CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

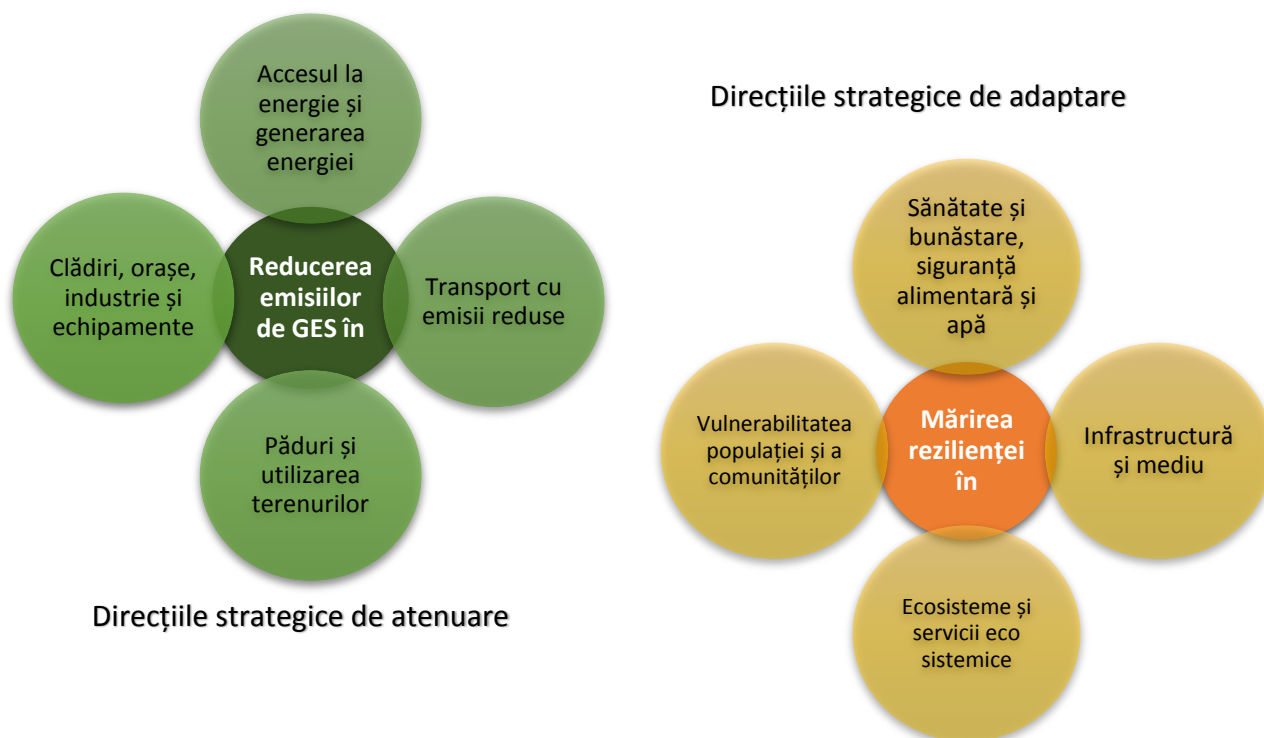
1.1 Ce este Fondul Verde pentru Climă?

Fondul Verde pentru Climă este un fond internațional creat pentru a sprijini financiar proiectele și programele naționale ale țărilor în curs de dezvoltare, care nu fac parte din Anexa nr.1 a CONUSC privind atenuarea fenomenului schimbărilor climatice. Prin cooperarea cu FVC, sectoarele economice, ecosistemele și sănătatea umană în țările în curs de dezvoltare vor deveni mai rezistente la efectele adverse ale schimbărilor climatice și la ritmul avansat de creștere a temperaturii medii globale.

Fondul finanțează proiecte și programe elaborate de sectorul public și privat care vor contribui la dezvoltarea durabilă a țării pe compartimentele de adaptare și atenuare la schimbările climatice. În acest sens, se urmărește echilibrarea egală a alocărilor între proiectele/ programele de adaptare și atenuare (50:50). Acțiunile de atenuare se referă la reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera și de mărire a stocurilor pentru aceste gaze.

Fondul finanțează proiecte și programe în conformitate cu cadrul inițial de gestionare a rezultatelor, care definește opt direcții strategice – patru direcții pe atenuare și patru direcții pe adaptare.

Figura 1 Direcțiile strategice de investiții ale FVC pentru Cadrul inițial de gestionare a rezultatelor

La fel, FVC oferă suport pentru pregătirea activităților de consolidare a capacităților țărilor în cooperare cu Fondul. Gradul de pregătire a țărilor nu sunt unicele măsuri de suport din partea FVC-ului, ci mai degrabă reprezintă un proces continuu și interactiv pentru a întări o țară în posibilitatea sa de a accesa mijloacele financiare ale Fondului.

Fondul își concentrează sprijinul său în special asupra țărilor vulnerabile, inclusiv state mici, state puțin dezvoltate, precum și statelor africane, pentru care sunt alocate minim 50% din fondul total disponibil. Acest sprijin poate fi acordat țărilor printr-o gamă largă de autorități acreditate, care

---

reprezintă parteneri cu experiență relevantă, precum și prin intermediul AND sau al punctelor focale naționale desemnate.

Fondul a fost creat de 196 de țări suverane, ele fiind parte la Convenția-cadru a ONU privind schimbarea climei. FVC-ul este guvernat de un consiliu format din 24 de membri ai țărilor dezvoltate și în curs de dezvoltare și care este direct responsabil în fața Conferinței Părților la Convenție de deciziile luate.

Un secretariat, condus de un director executiv și o echipă de profesioniști în domeniu, gestionează operațiunile zilnice ale Fondului. Directorul Executiv al Fondului poartă răspundere de deciziile luate în fața Consiliului de Administrație al acestuia.

În același timp, Fondul, în baza politicii cu privire la egalitatea de gen și a planului de acțiuni, are drept scop de a contribui la reducerea disparităților de gen și la introducerea dimensiunii egalității de gen în cadrul proiectelor finanțate de Fond. În mod specific, obiectivele sale prevăd: (a) obținerea de rezultate mai bune, mai eficiente, durabile și mai echitabile privind schimbările climatice; (b) fortificarea în mod egal a rezilienței femeilor și bărbaților și a capacității de a aborda schimbările climatice; (c) abordarea și atenuarea riscurilor potențiale pentru femei și bărbați în cadrul proiectelor; (d) ajutorarea la reducerea decalajelor de gen din cauza vulnerabilităților sociale, economice și de mediu exacerbate de schimbările climatice.

Fondul va juca un rol important în canalizarea noilor finanțări în domeniul schimbărilor climatice. De asemenea, el va promova o schimbare de concept la nivel european privind investițiile noi de către guvernele țărilor asociate, ale celor în curs de dezvoltare, precum și ale sectorului privat și cel nonguvernamental.

1.2 Cooperarea țărilor cu Fondul Verde pentru Climă

Țările în cooperarea cu FVC urmează să promoveze următoarele acțiuni:

Instituirea Autorității Naționale Desemnate sau a unui punct focal. O autoritate sau un punct focal național desemnat este interfața (platforma) de bază dintre țară și Fond. Prin aceasta se urmărește asigurarea activităților susținute de Fond, aliniate la strategiile și obiectivele priorităților naționale, care contribuie la acțiuni de adaptare și atenuare în conformitate cu necesitățile naționale. Pentru detalii suplimentare referitor la mandatul și rolul AND se va vedea informația de la capitolul *Mandatul și rolul Autorității Naționale Desemnate*.

Identificarea și acreditarea entităților de către FVC. Fondul își va canaliza resursele financiare printr-o rețea publică, privată și neguvernamentală, prin intermediul instituțiilor care activează la nivel subnațional, național, regional și local și care respectă standardele și procedurile Fondului. Aceste instituții trebuie să fie aliniate la obiectivele Fondului și să respecte standardele sale fiduciare, de mediu, politici egalității de gen și social, garantat printr-un proces de acreditare. Propunerea de acreditare a entităților este făcută de Autoritatea Națională Desemnată sau punctul focal nominalizat. După acreditare, Entitatea Acreditată va fi responsabilă de implementarea proiectelor/ programelor, inclusiv a politicii egalității de gen în ceea ce privește proiectul/ programul aprobat de Fond, precum și de raportarea rezultatelor.

Elaborarea Programului de Țară. Programul de țară presupune fortificarea acțiunilor spre dezvoltarea unui proces continuu de acțiuni în scopul obținerii finanțărilor din partea FVC. Proiectele înaintate într-un atare proces au o șansă mult mai mare de a fi onorate cu finanțare.

Totodată, se va acorda o atenție sporită indicatorilor calitativi și cantitativi de monitorizare sensibili la dimensiunea de gen, de impact și de rezultat, prin includerea acestora în cadrele de gestionare a rezultatelor și de măsurare a performanței. Se va asigura analiza impactului de gen la diferite etape ale procesului de pregătire, evaluare, aprobare și monitorizare a proiectelor de către organismele relevante.

---

2. CADRUL STRATEGIC AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN COOPERARE CU FONDUL VERDE PENTRU CLIMĂ

2.1 Cadrul strategic național specific schimbărilor climatice

Republica Moldova se afirmă ca o țară cu venituri modeste. Totodată, este important ca în procesul creșterii economice să se asigure implementarea celor mai avansate politici și tehnologii care conduc la emisii de gaze cu efect de seră cât mai reduse. În ultima perioadă guvernarea a reușit să respecte acest principiu, adoptând și punând în aplicare un set întreg de acte normative orientate spre eficiența energetică, utilizarea surselor regenerabile de energie, conservarea calității solului, gestionarea durabilă a deșeurilor etc. Aceasta i-a permis ca în septembrie 2015 să înainteze către cea de-a 21-a Conferință a Părților la CONUSC, care a avut loc la Paris, propunându-și obiective ambițioase ale țării legate de reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) către anul 2030, exprimate în Contribuția Națională Determinată Intenționată (CNDI).

În vederea realizării CNDI, la 24 martie 2017 a fost publicată și a intrat în vigoare Strategia de Dezvoltare cu Emisii Reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 (SDER) și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia¹, document în care se prezintă o viziune integrată privind schimbarea paradigmei de dezvoltare a economiei RM pe termen mediu și lung spre o cale de dezvoltare economică verde, având la temelie un studiu al constrângerilor în calea dezvoltării economice cu emisii reduse de carbon. Sub acest aspect, ea va consolida și va ghida abordarea de dezvoltare sectorială care trasează obiectivele și strategia în domeniul schimbărilor climatice ale țării pe termen mediu. Abordarea stabilită în SDER este de a amplifica acoperirea financiară pentru promovarea unor politici adecvate de atenuare a emisiilor de gaze cu efect de seră în sectoarele economiei naționale, fără ca aceasta să compromită creșterea economică.

Obiectivul general al SDER corespunde cu cel expus în documentul CNDI. Conform acestuia, Republica Moldova își asumă angajamentul de a atinge către anul 2030 ținta necondiționată de 64-67% reducere a emisiilor de GES comparativ cu nivelul anului de referință (1990). Reducerea cu 64% corespunde unui scenariu de dezvoltare a sistemului energetic ce permite acoperirea consumului intern de energie electrică în totalitate prin intermediul surselor proprii de generare, iar reducerea cu 67% admite importuri de energie electrică în proporție de până la 30 la sută. Angajamentul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră ar putea crește în mod condiționat până la 78%, în cazul oferirii resurselor financiare cu costuri reduse, transferului de tehnologii și cooperării tehnice multilaterale, accesul la toate acestea fiind în măsură corespunzătoare cu provocările schimbărilor globale ale climei.

SDER va permite Republicii Moldova să-și ajusteze calea de dezvoltare spre o economie cu emisii reduse de carbon și să realizeze o dezvoltare durabilă verde, bazată pe prioritățile socioeconomice și de dezvoltare a țării.

Pentru atingerea obiectivelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pe termen scurt, Guvernul a aprobat în luna februarie 2018 „Programul de promovare a economiei «verzi» în Republica Moldova pentru anii 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia”².

---

¹ Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia. HG nr. 1470 din 30 decembrie 2016. Monitorul Oficial 2017, nr. 85-91.

² <<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=374523>>

Realizarea Programului va asigura dezvoltarea capacităților necesare ale tuturor celor implicați în activitățile planificate, prin implementarea următoarelor obiective specifice:

- asigurarea, până în anul 2020, a condițiilor de bună guvernare și consolidarea potențialului instituțional și de management în domeniul promovării economiei „verzi” cu 30% la nivel național;
- asigurarea, până în anul 2020, a promovării măsurilor de implementare a principiilor economiei „verzi”, astfel încât 17% din consumul final brut de energie să provină din surse regenerabile și eficiența energetică să fie îmbunătățită cu 8,2%.

SDER și Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestora³ sunt actele normative ale Republicii Moldova care specifică expres politica statului în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. Pe lângă aceste documente, au fost aprobate un șir de alte acte normative, care au tangență la depășirea provocărilor schimbărilor climatice, prioritatea lor de bază totuși fiind axată pe reducerea sărăciei, creșterea economică, securitatea energetică și cea alimentară etc. Printre acestea trebuie menționate Strategia Națională de dezvoltare „Moldova 2020”⁴, Strategia Energetică până în anul 2030⁵, Legea cu privire la eficiența energetică⁶, Legea energiei regenerabile⁷, Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării⁸, Strategia națională de dezvoltare durabilă a complexului agroindustrial al Republicii Moldova (2008-2015)⁹, Strategia Națională pentru gestionarea deșeurilor 2013-2027 și altele.

Politicile expuse în documentele menționate vor fi implementate prin intermediul programelor și planurilor respective. În șirul acestora se înscriu: Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020¹⁰, Planul național de acțiuni în domeniul energiei din surse regenerabile pentru anii 2013-2020¹¹, Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor la energia electrică produsă din surse regenerabile de energie și biocombustibil¹², Programul de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru perioada anilor 2011-2020¹³, Programul de stat de regenerare și împădurire a terenurilor fondului forestier pe anii 2003-2020¹⁴ și altele.

Pentru a atinge țintele până în anul 2020 și, respectiv, 2030, au fost deja inițiate și se vor desfășura în continuare activități axate pe:

- prioritizarea acțiunilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice;
- evidențierea și eliminarea barierelor în calea tranziției către dezvoltarea cu emisii reduse;
- înregistrarea periodică a acțiunilor de atenuare în Registrul acțiunilor de atenuare adecvate la nivel național, administrat de Secretariatul CONUSC.

³ Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestora. HG nr. 301 din 24 aprilie 2014. Monitorul Oficial 2014, nr. 104-109, art. 328.

⁴ Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”. Legea nr. 166 din 11.07.2012. Monitorul Oficial nr. 245-247/791 din 30.11.2012.

⁵ Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030. Hotărârea Guvernului nr. 102 din 05.02.2013. Monitorul Oficial nr. 27-30/146 din 08.02.2013.

⁶ Legea cu privire la eficiența energetică, nr. 142 din 02.07.2010. Monitorul Oficial nr. 155-158/545 din 03.09.2010.

⁷ Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, nr. 10 din 26.02.2016. Monitorul Oficial nr. 69-77/117 din 25.03.2016.

⁸ Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, nr. 92 din 29.05.2014. Monitorul Oficial nr. 178-184/415 din 11.07.2014.

⁹ Strategia națională de dezvoltare durabilă a complexului agroindustrial al Republicii Moldova (2008-2015). Hotărârea Guvernului nr. 282 din 11.03.2008. 55. Monitorul Oficial al RM nr. 57-60 din 21.03.2008.

¹⁰ Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020, Hotărârea Guvernului nr. 833 din 10.11.2011. Monitorul Oficial nr. 197-202/914 din 18.11.2011.

¹¹ Planul național de acțiuni în domeniul energiei din surse regenerabile pentru anii 2013-2020, Hotărârea Guvernului nr. 1073 din 27.12.2013, Monitorul Oficial nr. 4-8/1 din 10.01.2014.

¹² Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor la energia electrică produsă din surse regenerabile de energie și biocombustibil, Hotărârea ANRE nr. 321 din 22.01.2009. Monitorul Oficial nr. 45-46/172 din 27.02.2009.

¹³ Programul de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020. Hotărârea Guvernului nr. 626 din 20 august 2011. 27. Monitorul Oficial al RM nr. 139-145 din 26.08.2011.

¹⁴ Programul de stat de regenerare și împădurire a terenurilor fondului forestier pe anii 2003-2020. Hotărârea Guvernului nr. 737 din 17.06.2003. Monitorul Oficial al RM nr. 132 din 01.07.2003

Strategia de dezvoltare cu emisii reduse prevede implementarea a 51 de măsuri de reducere a GES. În Comunicarea Națională Patru, numărul măsurilor în cauză este de 75, acestea fiind prezentate într-o formă mai detaliată decât în SDER. Nu toate măsurile însă se încadrează în ariile rezultatelor prioritare ale FVC. Din șirul celor care corespund domeniilor prioritare ale FVC sunt eligibile pentru finanțare, din partea acestuia, doar cele care sunt catalogate că¹⁵:

- aparțin măsurilor angajate pentru atingerea obiectivului condiționat al CND, adică reducerea cu 78% a nivelului emisiilor nete de GES către 2030 față de anul 1990;
- se conformează cu criteriile de finanțare ale FVC (potențialul impactului, potențialul schimbării de paradigmă, potențialul de dezvoltare sustenabilă, necesitățile beneficiarului, posesia de țară, precum și eficiența și eficacitatea).

Guvernul Republicii Moldova se confruntă cu sarcina dificilă de a lua decizii de adaptare în materie de investiții care ar maximiza bunăstarea cetățenilor în condițiile constrângerilor bugetare și ale cerințelor concurențiale pentru resurse. Resursele interne pentru acțiuni de adaptare sunt alocate prin bugetul național de către Ministerul Finanțelor și se referă la acțiuni de adaptare separate, dar și la beneficii de adaptare incluse în activități de dezvoltare sectorială. Un șir de fonduri publice, inclusiv Fondul Ecologic Național, Fondul pentru Dezvoltare Regională și, într-o anumită măsură, Fondul pentru Eficiența Energetică și Fondul de Investiții Sociale din R. Moldova au susținut proiecte de gestionare a resurselor de apă, eficiență energetică și infrastructură a drumurilor, care au încorporat beneficii de adaptare.

Pentru a susține inițiativele de adaptare la schimbările climatice, urmează a fi utilizate atât resursele financiare interne ale statului, cât și cele externe. Finanțarea internă poate fi asigurată din bugetul de stat și din alte mecanisme financiare. Fondurile speciale (Fondul Ecologic Național, Fondul pentru Dezvoltare Regională, Fondul pentru Eficiență Energetică ș.a.) vor constitui un instrument important de direcționare a fluxurilor monetare interne în investiții de mediu și un mijloc de consolidare a finanțării externe cu cea internă. Un rol important în acest proces trebuie să îl aibă sectorul privat și municipalitățile.

Asistența și investițiile externe vor juca un rol important în promovarea acțiunilor din domeniul schimbărilor climatice în toate sectoarele economice și în catalizarea investițiilor specifice care vor fi necesare pentru asigurarea adaptării la efectele schimbărilor climatice.

Se anticipează că obiectivele strategiei vor fi atinse într-o măsură mai mare în condițiile în care Republica Moldova obține acces la mecanismele financiare ale CCONUSC, cum ar fi Fondul de Adaptare, Fondul special pentru Schimbările Climatice și Fondul Verde pentru Climă, în vederea implementării unor proiecte de adaptare în cele mai vulnerabile sectoare ale economiei naționale.

Atragerea mijloacelor financiare și utilizarea paletelor investiționale pentru atingerea ȋntelilor stipulate de cadrul normativ primar se regăsește și în Strategia Republicii Moldova de adaptare la schimbarea climei (SASC) până în anul 2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. Aceste documente prevăd o viziune integrată asupra oportunităților de dezvoltare a Republicii Moldova și abilității de a reacționa într-un mod rezilient la impactul schimbărilor climatice și este susținută de un studiu aprofundat al riscurilor climatice viitoare și al impactului schimbărilor climatice asupra sectoarelor vulnerabile. SASC și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia au menirea

¹⁵ Further Development of the Initial Investment Framework: Sub-Criteria and Methodology. FVC/B.09/07 23 February 2015

de a servi ca strategie-umbrelă, care va crea un mediu de abilitare pentru Autoritățile Publice Centrale și Locale ca acestea să „integreze” adaptarea la schimbarea climei și managementul riscurilor în strategiile existente și viitoare printr-un șir de planuri naționale de adaptare (PNA-uri) și planuri sectoriale de adaptare (PSA-uri), susținute printr-o strategie de finanțare pe termen lung, care ar include resurse naționale și susținere internațională întru preîntâmpinarea efectelor adverse ale schimbării climei și pentru a utiliza la maximum oportunitățile oferite de acestea.

Abordarea sectorială a Republicii Moldova în adaptarea la schimbările climatice este una dominantă la etapa actuală de dezvoltare a țării, însă abordările transsectoriale și subnaționale devin din ce în ce mai importante. Unele sectoare iau deja măsuri pentru realizarea acțiunilor de adaptare, în timp ce altele au nevoie de mai mult sprijin în planificarea și realizarea adaptării.

Planul Național de Adaptare. Elaborarea primului Plan Național de Adaptare (PNA1), bazat pe strategiile și procesele de planificare de dezvoltare existente și în conformitate cu Ghidul CONUSC¹⁶ a fost efectuată în cadrul Proiectului „Suport pentru procesul național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice”¹⁷, sprijinit de guvernul Austriei. Conceptul PNA pentru Republica Moldova abordează planificarea națională de adaptare ca un cadru susținut de instrumente periodice de implementare, numite „Planuri naționale de adaptare” (PNA) și „Planuri sectoriale de adaptare” (PSA). PNA a fost elaborat și instituit ca un proces, care permite părților să identifice necesitățile de adaptare pe termen mediu și lung și să elaboreze strategii și programe pentru a răspunde acestor nevoi. Așa cum este prevăzut de CONUSC, PNA este un proces continuu, progresiv și iterativ. Conceptul PNA a stabilit principiile-cheie, elementele foii de parcurs pentru PNA1, precum și componentele principale ale PNA1.

Instituționalizarea și fortificarea mecanismului de coordonare a ASC

În cadrul PNA1 s-a elaborat conceptul Mecanismului de Coordonare a planificării și implementării acțiunilor de adaptare, având ca structură organizatorică Comisia Națională privind Schimbările Climatice.

O componentă importată al acestui mecanism este sistemul/ cadrul de Monitorizare și Evaluare. Odată cu avansarea procesului de planificare și implementare a adaptării la schimbările climatice, se efectuează monitorizarea și evaluarea eficienței politicilor elaborate, realizarea obiectivelor și țăntelor stabilite la nivel de țară și de sector. Totodată, sunt evaluate nu doar rezultatele măsurilor întreprinse, dar și starea reală de adaptare la nivel de sistem, subsistem care trebuie să ducă la diminuarea vulnerabilității și mărirea rezilienței sistemelor și rezistenței organismelor.

La sfârșitul perioadei de planificare, ministerele, alte autorități administrative centrale și autoritățile administrației publice locale raportează cu privire la acțiunile întreprinse în scopul realizării PNA, PSA și PAI. Raportarea se face prin intermediul sistemului informațional de monitorizare, raportare și verificare a activităților în domeniul schimbărilor climatice.

---

¹⁶ Guidelines for National Adaptation Plans (NAPs), <<https://unfccc.int/topics/adaptation-and-resilience/workstreams/national-adaptation-plans-naps/guidelines-for-national-adaptation-plans-naps>>

¹⁷ Proiectul „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice” cu suportul Agenției de Cooperare pentru Dezvoltare a Austriei (ACDA/ADA) cu finanțarea din partea Ministerului Federal al Agriculturii, Silviculturii, Mediului și Managementului Apelor al Austriei și implementat de către Oficiul Schimbarea Climei, Ministerul Mediului al Republicii Moldova cu suportul și ghidarea din partea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Moldova, <<http://adapt.clima.md/index.php?l=ro>>

2.2 Rolul și contribuția principalelor părți interesate în dezvoltarea Programului de țară

O gamă largă de actori din țară pot avea contribuție la identificarea acțiunilor de reducere a emisiilor de GES și a celor de adaptare la schimbările climatice, prin suportul lor, inclusiv financiar, precum și prin participarea nemijlocită a acestora în procesul de implementare a acțiunilor formulate. Acești actori sunt din rândul instituțiilor guvernamentale, autorităților publice locale, societăților civile, sectorului privat, entităților acreditate etc. Angajarea activă a acestor părți interesate în dezvoltarea Programului de țară de angajare cu FVC poate contribui, de asemenea, la promovarea unor idei noi și inovatoare cu privire la modul în care poate fi utilizată finanțarea, la clarificarea eventualelor modalități de punere în aplicare a acțiunilor, contribuind, totodată, la consolidarea transparenței și legitimității programului care rezultă.

Rolul-cheie în dezvoltarea Programului de țară îl are MADRM care este responsabil de următoarele domenii: (1) agricultură; (2) producerea alimentelor; (3) siguranța alimentelor; (4) dezvoltarea regională și rurală; (5) planificarea spațială; (6) protecția mediului și schimbări climaterice; (7) resursele naturale.

Funcțiile de bază ale Ministerului sunt:

- elaborarea documentelor de politici, a proiectelor de acte normative în domeniile de competență;
- colaborarea, în conformitate cu legislația națională, cu instituții de profil din străinătate în domeniile de competență;
- realizarea actelor normative și implementarea tratatelor internaționale ale Republicii Moldova în domeniile de competență, întocmirea rapoartelor privind executarea acestora;
- examinarea și avizarea proiectelor de acte normative elaborate de alte autorități ale administrației publice și remise spre examinare;
- elaborarea și prezentarea propunerilor de buget în domeniile de competență, elaborarea planului anual de activitate, precum și monitorizarea anuală a gradului de implementare prin elaborarea și publicarea rapoartelor respective;
- organizarea sistemelor de planificare, executare, evidență contabilă și raportare a bugetului în cadrul Ministerului și, după caz, în cadrul autorităților/ instituțiilor bugetare din subordine;
- coordonarea și monitorizarea activității autorităților administrative și a serviciilor publice desconcentrate din subordine și a instituțiilor publice în care are calitatea de fondator;
- exercitarea altor funcții specifice.

În numele Guvernului Republicii Moldova, Ministerul este responsabil pentru implementarea tratatelor internaționale de mediu la care Republica Moldova este Parte (inclusiv a Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, semnată de Republica Moldova la 12 iunie 1992, ratificată de Parlament la 16 martie 1995, a Protocolului de la Kyoto, ratificat de către Republica Moldova la 13 februarie 2003, data oficială a aderării 22 aprilie 2003 și Acordului de la Paris ratificat de către RM la 4 mai 2017).

Reprezentanții ministerului dețin, de asemenea, funcția de Punct Focal al Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei.

În tabelul de mai jos este descris rolul și contribuția părților interesate în dezvoltarea Programului de țară în relația cu FVC

Tabelul 1: Rolul și contribuția părților interesate (PI) în dezvoltarea Programului de țară în relația cu FVC.

Părțile Interesate	Cum este implicată PI în procesul de dezvoltare a programului?	Care este contribuția PI?	Care este rolul scontat al PI în sprijinirea implementării?
Instituțiile guvernamentale:			
Ministerele de ramură	Coordonare și promovare; implicarea în identificarea priorităților investiționale	Aprobarea priorităților naționale și a Programului de țară Contribuția în identificarea priorităților naționale de angajare cu FVC – dezvoltarea notelor de concept și a propunerilor de finanțare	Sprijinirea procesului de: obținere a suportului FVC; instituționalizarea implementării acțiunilor de adaptare; prin Mecanismului de Coordonare și a procesului de M&E; dezvoltarea și aprobarea cadrului de reglementare.
Membrii CNSC și ai Comitetelor Tehnice ale Mecanismului de Coordonare	Coordonare, evaluare, promovare	Participarea la Mecanismul de Coordonare a AND.	Evaluarea tehnică a proiectelor; promovarea proiectelor spre finanțare către FVC; monitorizarea, raportarea, evaluarea rezultatelor proiectelor finanțate de FVC
Instituții naționale subordonate, autorități locale			
Oficii și agenții	Elaborarea proiectului de program Identificarea priorităților investiționale	Angajarea experților, coordonarea elaborării, organizarea dezbaterilor publice, definitivarea programului Contribuție prin participarea la prioritizarea tematicilor din domeniu ca parte a PT, dezvoltarea de note de concept pentru noi propuneri de proiecte cu noi activități	Consultații la subiectele de competență Participare în implementarea programului
Instituțiile de cercetare din domenii	Idei și propuneri de îmbunătățire	Contribuție prin participarea la prioritizarea tematicilor din domeniu ca parte a PT, dezvoltarea de note de concept pentru noi propuneri de proiecte	Participare în implementarea programului
Municipalități	Identificarea priorităților de finanțare; Idei și propuneri de îmbunătățire	Contribuție prin participarea în prioritizarea tematicilor din domeniu ca parte a PT, dezvoltarea de Note de Concept pentru noi propuneri de proiecte	Alocarea de spații și fonduri
Sectorul privat/ Instituții bancare			
Instituții bancare	Intenții de a se acredita	Expresie de interes pentru acreditarea cu FVC	Aplicare la FVC pentru finanțarea programului
Societatea civilă și organizațiile comunitare			
Convenția primarilor pentru climă și energie	Participare la consultări și dezbateri publice	Propuneri de idei, acțiuni de implementare	Diseminarea informației în rândurile primarilor comunităților
Parteneri de dezvoltare/ entități acreditate			
Instituții financiare și unități de implementare	Intenții de finanțare	Expunerea privind participarea cu investiții la program. Suport oferit părților interesate din R. Moldova în promovarea ideilor de proiecte, notelor conceptuale, propunerilor de proiecte conform priorităților naționale	Cofinanțarea

---

3. MANDATUL, ATRIBUȚIILE ȘI ROLUL AUTORITĂȚII NAȚIONALE DESEMNAȚE

3.1 Mandatul Autorității Naționale Desemnate

Desemnarea unei AND reprezintă primul pas în cooperarea țării cu FVC. Pentru Republica Moldova AND este Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

În conformitate cu *Ghidul inițial privind cele mai bune practici pentru selectarea și înființarea autorităților naționale desemnate și a punctelor focale*¹⁸, mandatul AND presupune acțiuni ce pot influența politicile economice și de dezvoltare, corespunzător aspectelor schimbărilor climatice, a durabilității și a managementului resurselor de mediu.

3.2 Obiectivele Autorității Naționale Desemnate

Obiectivul principal al AND este angajarea sa în atragerea mijloacelor financiare ale FVC, în vederea finanțării programelor/ proiectelor de țară în domeniul schimbărilor climatice, în conformitate cu prioritățile stipulate în strategiile și programele elaborate de Guvernul Republicii Moldova, care va fi asigurată prin:

- promovarea la nivel de țară a programelor/ proiectelor în domeniul schimbărilor climatice prin prioritățile stabilite de Programul de Țară;
- acționarea în calitate de mediator pentru părțile interesate în accesarea mijloacelor financiare ale FVC.

3.3 Atribuțiile Autorității Naționale Desemnate

Prin prisma colaborării cu FVC, AND are următoarele atribuții:

- menține o comunicare permanentă cu secretariatul FVC prin intermediul corespondenței bazate pe poșta electronică și nu numai;
- facilitează și organizează vizitele în țară a reprezentanților FVC și furnizează comunicări scrise, după caz;
- păstrează o imagine de ansamblu a tuturor propunerilor de finanțare și facilitează informațiile disponibile privind proiectele și programele în mijloacele mass-media;
- consolidează capacitățile părților interesate de a contribui la realizarea strategiilor și planurilor naționale de atenuare și adaptare;
- asigură o procedură echidistantă și transparentă privind procedura de evaluare a notelor și propunerilor de programe/ proiecte în țară.

În activitatea sa AND se conduce de următoarele principii:

- Transparență în luarea deciziilor legate de finanțările parvenite din partea FVC;
- Imparțialitate și egalitate de șanse pentru toți solicitanții;
- Asigurarea unei politici de gen nediscriminatorie;
- Confidențialitate;

18

https://www.greenclimate.fund/documents/20182/466886/Best_Practices_Guidelines_for_NDA_FP_Selection_and_Establishment.pdf/ad4834dc-53ff-4799-801e-1e1b9f1b41cf

-
- Strânsă colaborare cu sectorul privat în vederea suportului necesar pentru obținerea finanțărilor din partea FVC.

AND vizează o echipă responsabilă, bine pregătită din punct de vedere profesional, care va coordona și conduce comunicarea cu Fondul și cu gestionarea activităților operaționale. Echipa va coordona eforturile țării pentru elaborarea Programului de Țară ce vizează proiectele de adaptare și atenuare la nivel național.

Pentru a asigura coerența cu prioritățile, strategiile și planurile naționale, AND interacționează cu punctele focale și autoritățile desemnate ale altor fonduri, dacă e cazul.

AND se obligă să cunoască operațiunile altor fonduri din țară. Pe baza capacităților sale, acesta coordonează mecanismele relevante ale mai multor părți interesate.

3.4 Rolul Autorității Naționale Desemnate

Asigură posesiunea strategică a țării.

Posesiunea strategică a țării include asigurarea alinierii la nivel național a obiectivelor de dezvoltare durabilă, inclusiv a strategiilor și politicilor climatice. În cazul dat, ca exemple pot servi: Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei Republicii Moldova de Adaptare la schimbările climatice, proiectele NAMA și Planurile Naționale de Adaptare.

Posesiunea de țară este un principiu fundamental al Fondului în baza căruia sunt luate decizii de finanțare a proiectelor în domeniile sale de intervenție.

Instrumentele de Guvernare ale Fondului prevăd o promovare și o abordare bazată pe angajamentele la nivel de țară și implicarea eficientă a instituțiilor relevante din domeniu, precum și a părților interesate la stabilirea priorităților de țară. Activitatea operațională a FVC este determinată de sprijinul financiar indirect, dar și de aplicarea procedurilor de acces direct din partea Entității Acreditate.

Este necesar ca activitatea AND și a Entităților Acreditate să fie aliniate la politicile și prioritățile naționale privind egalitatea de gen (de exemplu, Strategia națională de asigurare a egalității între femei și bărbați pentru anii 2017-2021/Aria Schimbările climatice) și politica egalității de gen a Fondului.

Convoacă societatea publică, privată și civilă (părți interesate) pentru a identifica și consulta prioritățile naționale care urmează să fie finanțate din partea Fondului.

Părțile interesate includ autorități sau entități la nivel național pentru consultări, precum: societatea civilă, dezvoltatorii de proiecte, actorii din sectorul privat, instituțiile financiare, comunitățile, inclusiv grupurile vulnerabile la schimbările climatice, care vor fi influențați de realizarea proiectului sau a programului finanțat din partea Fondului. În același timp, procedura consultărilor publice, luării deciziilor în timpul pregătirii și implementării proiectelor și programelor, monitorizării și evaluării trebuie să includă și reprezentanți ai ONG-ilor/ grupurilor de femei. AND este încurajată să consulte astfel de părți interesate în pregătirea programelor la nivel național.

Nominalizează entităților (naționale, regionale, publice și private) privind solicitarea acreditării la Fond în cadrul „accesului direct” la resursele financiare ale acestuia.

AND are angajamentul față de sectorul public, privat și cel neguvernamental să desemneze entități cu acces direct la Fond. Entitățile se ghidează în acest sens de Ghidul pentru procedura de acreditare, care poate fi găsită on line pe pagina web a FVC¹⁹.

Verifică și evaluează propunerile de proiecte/ programe.

AND prin intermediul experților comitetelor tehnice verifică și evaluează propunerile de proiect/ programe parvenite din partea entităților acreditate întru corespunderea lor cu prioritățile naționale stabilite în Programul de Țară. Acest lucru reprezintă primul pas pentru care entitățile acreditate obțin scrisorile de susținere și non obiecții din partea AND în scopul accesării mijloacelor financiare ale FVC.

Implementează procedura de necontestare a propunerilor de programe/ proiecte, prin corelarea acestora cu planurile naționale privind schimbările climatice.

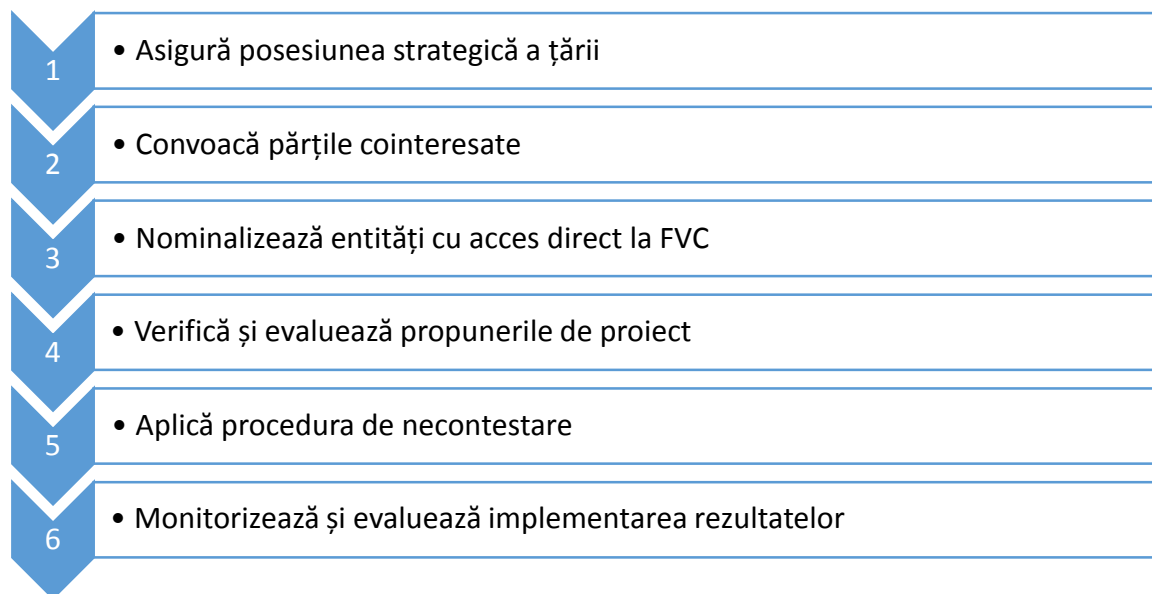
AND verifică, aplicând procedura de necontestare, că propunerile de proiecte sunt aliniate la politicile și strategiile naționale privind schimbările climatice.

Scrisoarea non obiecții este elaborată și semnată de AND și oferită FVC de către Entitatea Acreditată în cadrul Fondului. În cazul lipsei scrisorii non obiecții, FVC-ul notifică AND-ul despre acest fapt, iar dacă ultima nu va reacționa în decurs de 30 de zile, propunerea va fi suspendată și entitatea acreditată informată despre decizia luată.

Monitorizează și evaluează programele/ proiectele, precum și alte activități finanțate de Fond în conformitate cu normele și procedurile stabilite și aprobate de Consiliul de Administrație al FVC-ului.

AND este responsabilă de procedurile MRV și M&E privind implementarea programelor/ proiectelor finanțate de FVC, care sunt parte componentă a Programului de Țară, strategiilor și planurilor de acțiuni. Această procedură are drept scop monitorizarea obiectivelor și Țintelor naționale referitoare la reducerea emisiilor de GES, precum și a celor pe adaptare la schimbările climatice. La solicitarea AND-ului sau a CNSC, EA sau unitățile de implimentare vor efectua o raportare a progreselor de implementare a proiectelor în format de rapoart, chestionar, date, etc.

Figura 3. Rolul-cheie al Autorității Naționale Desemnate

3.5 Managementul și membrii Autorității Naționale Desemnate

Activitatea curentă a AND este condusă de Secretarul de Stat pentru Mediu al MADRM, numit printr-o scrisoare oficială adresată FVC.

Cu excepția funcțiilor ce-i revin, Secretarul de Stat pentru Mediu cumulează următoarele atribuții în cadrul AND-ului:

- Gestionează activitatea AND;
- Participă obligatoriu la ședințelor CNSC pe subiectele legate de AND și FVC;
- Semnează în numele AND scrisorile de susținere și non obiecții;
- Comunică și informează FVC despre rezultatele obținute la implementarea programelor/ proiectelor;
- Raportează părților cointerestate despre activitatea AND și realizarea angajărilor față de FVC;
- Exerciță alte atribuții care îi revin în conformitate cu regulamentul intern al AND.

---

5. CONTEXTUL DECIZIONAL AL ACTIVITĂȚII AUTORITĂȚII NAȚIONALE DESEMANTE

5.1 Aplicarea Mecanismului de Coordonare la gestionarea activității Autorității Naționale Desemnate

Proiectul de Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea mecanismului de coordonare a activităților în domeniul schimbărilor climatice este elaborat în scopul instituirii cadrului legal și instituțional pentru desfășurarea procesului de evaluare, aprobare, monitorizare, raportare și verificare a planificării și implementării acțiunii de atenuare și adaptare la schimbările climatice, inclusiv prin intermediul proiectelor FVC.

În scopul fortificării instituționale a AND și aplicării la nivel național a unei și aceleiași proceduri de evaluare, aprobare, monitorizare, raportare și verificare a notelor și propunerilor de proiecte/programe privind accesarea mijloacelor financiare ale FVC-ului, AND se va ghida în acest sens de procedurile stabilite de mecanismul de coordonare.

5.2 Comisia Națională pentru Schimbările Climatice în coordonarea acțiunilor Autorității Naționale Desemnate

Coordonarea acțiunilor AND este realizată prin intermediul Mecanismului de Coordonare condus de Comisia Națională pentru Schimbările Climatice (CNSC), cu următoarea componență:

- Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
- Ministrul Economiei și Infrastructurii;
- Ministrul Finanțelor;
- Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene;
- Ministrul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
- Un reprezentant al autorităților publice locale (desemnat de Congresul autorităților locale din R. Moldova);
- Un reprezentant al instituțiilor de învățământ superior (desemnat de Consiliul Rectorilor din Republica Moldova);
- Un reprezentant al organizațiilor nonguvernamentale de mediu (desemnat de Consiliul Național pentru Participare);
- Un reprezentant al organizațiilor nonguvernamentale de promovare și apărare a drepturilor femeilor (desemnat de Consiliul Național pentru Participare);
- Doi reprezentanți ai sectorului privat (desemnați de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova);
- Directorul Institutului de Energetică.

CNSC este un organism interinstituțional, fără personalitate juridică, care coordonează și promovează activitățile de implementare în Republica Moldova a Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (în continuare – CONUSC), a actelor normative și legislative naționale ce transpun prevederile CONUSC, precum și a prevederilor Capitolului XVI „Politici climatice” din Acordul de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană.

CNSC asigură cadrul instituțional și de coordonare în domeniul raportării, monitorizării și verificării, precum și al facilitării integrării aspectelor privind schimbările climatice în programe și planuri naționale și sectoriale.

Activitatea CNSC este reglementată de Regulamentul Comisiei Naționale pentru Schimbările Climatice. Astfel, utilizatorii acestui MO se vor ghida de prevederile descrise în documentul indicat mai sus.

5.3 Atribuțiile Comisiei Naționale pentru Schimbările Climatice și ale Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului în suportul acordat Autorității Naționale Desemnate

În activitatea sa decizională AND se bazează pe mecanismul de coordonare pus în aplicare de CNSC.

În raport cu activitatea AND CNSC are următoarele atribuții:

- Aprobă notele de concept sau propunerile de proiecte parvenite din partea entităților acreditate pentru obținerea finanțărilor din partea FVC-ului;
- Recomandă AND emiterea scrisorilor de susținere și non obiecții;
- Aprobă rapoartele privind progresele înregistrate la implementarea programelor/proiectelor finanțate de FVC;
- Aprobă alte măsuri necesare pentru realizarea obiectivelor AND.

Atribuțiile MADRM:

- Aprobă regulamentul de funcționare a AND;
- Aprobă manuale, ghiduri operaționale ce țin de activitatea AND.

Ședințele CNSC sunt organizate în conformitate cu Regulamentul Comisiei Naționale pentru Schimbările Climatice. AND-ul este în drept să convoace ședința CNSC în limita atribuțiilor și competențelor sale. Invitațiile de participare la ședință, precum și ordinea de zi vor fi pregătite de secretariatul CNSC și vor fi remise membrilor acestora nu mai târziu de 15 zile înainte – în cadrul ședințelor ordinare și cu cel puțin 5 zile înainte – în cadrul ședințelor extraordinare.

Ședințele CNSC sunt conduse de președinte sau, în absența acestuia, de vicepreședinte.

În gestionarea activității AND președintele CNSC are următoarele atribuții:

- Convoacă ședințele ordinare și extraordinare ale CNSC;
- Conduce ședințele CNSC;
- Semnează deciziile și procesele-verbale ale CNSC.

Funcția de secretariat al AND este realizată de secretariatul CNSC, care are următoarele atribuții:

- Organizează și asigură convocarea ședințelor CNSC;
- Pregătește și prezintă materialele în cadrul ședinței CNSC din partea AND;
- Întocmește și semnează procesele-verbale ale ședințelor CNSC;
- Asistă AND în alte activități legate de secretariat.

5.4 Comitetele tehnice

Comitetele tehnice (CT) sunt create pe lângă CNSC și au drept scop susținerea activității acestei comisii. Prin prisma atribuțiilor sale CT susțin și activitatea AND.

Conform Regulamentului Comisiei Naționale pentru Schimbările Climatice sunt instituite două comitete tehnice, și anume:

- CT privind adaptarea la schimbările climatice;
- CT privind atenuarea schimbărilor climatice.

CT se constituie din liste de experți din următoarele domenii: agricol; energie; transport; industrie; forestier; sănătate; resurse de apă; dezvoltarea politicilor în domeniul schimbărilor climatice; dezvoltarea capacităților instituționale; egalitatea de gen; altele după necesitate.

Procedura de selectare, precum și contractarea experților este descrisă în Regulamentul Comisiei Naționale privind schimbările climatice.

CT reprezintă grupul consultativ al AND, constituit în scopul acordării suportului tehnic în evaluările notelor și ale propunerilor de proiecte, care ulterior vor fi înaintate către FVC pentru obținerea finanțărilor.

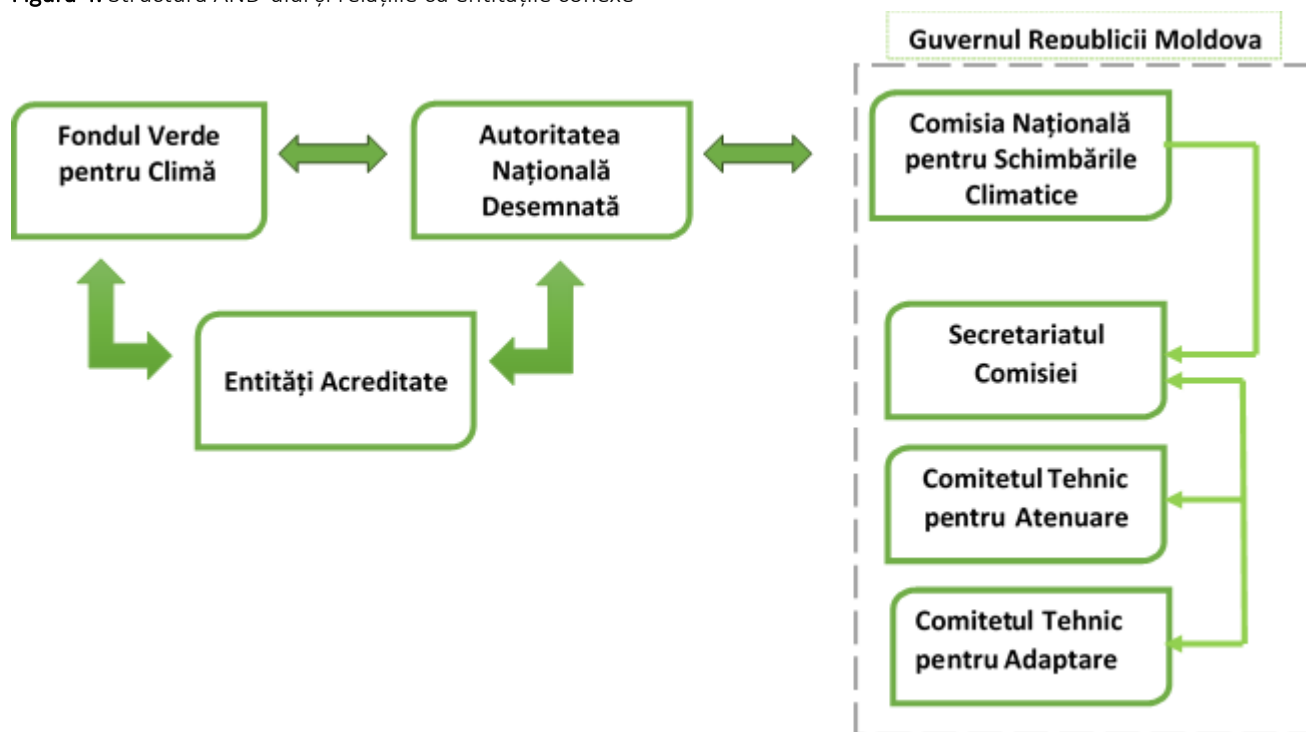
În baza evaluărilor tehnice efectuate, CT formulează concluzii de expertiză tehnică și recomandări AND privind corespunderea notelor și a propunerilor de proiecte priorităților de finanțare ale țării în domeniul adaptării și atenuării la schimbările climatice. Expertiza tehnică servește ca opinie de bază în eliberarea de către AND a acrisorilor de susținere și non-obiecții. De asemenea, CT verifică plenitudinea setului de documente ce urmează să fie depus la FVC de către Beneficiar, prin intermediul entităților acreditate. Documentele obligatorii solicitate de FVC se axează pe, dar nu se limitează la:

- Studiul de fezabilitate;
- Evaluarea impactului asupra mediului și social sau cadrului de management al mediului și al managementului social;
- Consultarea părților interesate în implementarea la nivel național și la nivel de proiect, inclusiv cu persoanele indigene, dacă este cazul;
- Evaluarea de gen și planul de acțiuni;
- Operațiuni și plan de întreținere, dacă este cazul;
- Instrucțiuni privind gestionarea creditelor sau a granturilor;
- Scrisoare de angajament privind cofinanțarea.

CT se întrunesc ad-hoc și la cererea AND, pentru a examina propunerile de programe/ proiecte ce urmează să obțină finanțare din partea FVC-ului. În urma evaluărilor CT înaintează rapoarte de evaluare CNSC, în baza cărora se iau decizii privind emiterea scrisorilor de susținere și non obiecții din partea AND.

Structura și interacțiunea dintre AND cu entitățile implicate în activitate este reflectată în figura 4.

Figura 4. Structura AND-ului și relațiile cu entitățile conexe

---

6. ETAPELE APROBĂRII PROGRAMELOR/ PROIECTELOR

Programele/ proiectele finanțate de FVC reprezintă o serie de intervenții, menite să contribuie la realizarea obiectivelor și ȋntelor naționale stabilite ȋn documentele de politici ȋn domeniul schimbărilor climatice din Republica Moldova, precum și asigurarea unei schimbări de paradigmă către emisii reduse și dezvoltarea rezilienței.

Rolul AND ȋn etapele de aprobare ale programelor/ proiectelor este de a facilita accesarea mijloacelor financiare ale FVC-ului prin intermediul EA naționale și internaționale. Astfel, putem identifica următoarele etape pe care le parcurge un program/ proiect:

6.1 Etapa I Generarea propunerilor

Pasul 1 – Lansarea Apelului de Propuneri de Proiecte

Lansarea APP este făcută de FVC ȋn conformitate cu termenii, politicile și criteriile sale de selectare. FVC publică apeluri de propuneri de proiecte pentru potențiali beneficiari. Apelurile pot fi procese continue sau cu termene scadente axate pe anumite tematici de finanțare.

Pasul 2 – Diseminarea informației privind lansarea apelurilor de propuneri de proiecte de Autoritatea Națională Desemnată

Diseminarea informației privind lansările de apeluri de propuneri de proiecte de către AND are drept scop consolidarea eforturilor și stabilirea unei cooperări instituționale ȋn vederea promovării și ȋncurajărilor potențialilor aplicanți de a beneficia de mijloacele financiare ale FVC.

Prezenta acțiune descrie propunerile referitoare la desfășurarea campaniilor de diseminare și sensibilizare publică ȋntr-o manieră care ar oferi o acoperire largă a subiectelor ce țin de accesarea mijloacelor financiare ale FVC, precum și convingerea EA să ia decizii plauzibile, pe termen scurt, mediu și lung, cu privire la beneficiile așteptate ȋn urma implementării acestor proiecte.

Secretariatul AND administrează, organizează și monitorizează realizarea acțiunilor de finanțare a proiectelor/ programelor ȋn domeniul schimbărilor climatice oferite de FVC și garantează antrenarea tuturor părților cointeresate să ia parte la acest proces. Astfel, acesta asigură:

- ȋncurajarea EA și a părților cointeresate să acceseze mijloacele financiare ale FVC-ului;
- stabilirea dialogului cu EA și cu beneficiarii proiectelor/ programelor;
- consolidarea și antrenarea diverselor canale de comunicare: reclame ȋn presa scrisă, site web, corespondența directă, seminare, traininguri, sponsorizări, programe TV și scheme de suport.

Campania de diseminare a informației de către AND privind lansarea APP de FVC este planificată ȋn scopul informării potențialilor beneficiari ȋn raport cu beneficiile legate de implementarea proiectelor/ programelor ȋn domeniul schimbărilor climatice.

Organizarea campaniilor de informare este predestinată sectoarelor economiei naționale. Sectorul privat este ȋncurajat să participe la realizarea obiectivelor naționale privind schimbările climatice, prin inițierea accesării mijloacelor financiare ale FVC. Sunt identificate următoarele grupe-ȋinte: ministerele de ramură, autoritățile administrației publice centrale și locale, companiile private, societatea civilă, asociațiile de femei etc.

Sensibilizarea publicului constituie un instrument important pentru realizarea ȋntelilor naȋionale ȋn domeniul schimbărilor climatice. Ȋn stadiul incipient, AND demarează o campanie simplă de informare, luând ȋn consideraȋie aspectele sociale și de gen.

Ȋn acest scop vor fi elaborate materiale corespunzătoare care vor fi diseminate cu aplicarea următoarelor instrumente: organizarea prezentărilor TV, care vor fi plasate pe paginile Internet ale ministerelor, autorităȋilor publice sau pe o pagină creată special ȋn acest scop. AND va elabora un pachet de materiale informative, care vor fi distribuite organizaȋiilor guvernamentale, instituȋiilor nonguvernamentale și sectorului privat privind accesarea mijloacelor financiare ale Fondului.

Pasul 3 – Dezvoltarea și depunerea notelor de concept ale propunerilor de proiecte

EA sau potenȋalii beneficiari dezvoltă notele de concept ȋn baza cerinȋelor și condiȋiilor stipulate ȋn APP lansat de FVC.

EA care a dezvoltat nota de concept și propunerea de proiect va prezenta conceptul ȋn cadrul ședinȋelor CNSC. Dezvoltarea notelor de concept este pregătită ȋn baza șablonului tipizat (anexa 7) și a ghidului de ȋndeplinire a acestuia și ȋn conformitate cu recomandările FVC²⁰.

EA sau Beneficiarul proiectului/ programului pregătește și trimite NC AND pentru examinare și obȋnerea din partea acesteia a unei scrisorii de susȋinere a conceptului. Ȋn conformitate cu șablonul tipizat recomandat de FVC. NC (vezi anexa 7) va include următoarele informaȋii care vor permite experȋilor CT să evalueze eligibilitatea proiectului propus:

- Rezumatul programului/ proiectului;
- Informaȋie generală despre program/ proiect;
- Informaȋie despre costul total al investiȋiilor și structura bugetului;
- Alte documente justificate anexe la Nota de Concept.

NC și setul de documente relevant APP sunt ȋnsoȋite de-o scrisoare adresată AND cu scopul de-a solicita evaluarea NC și eliberarea scrisorii de susȋinere pentru ideea ȋnaintată, conform anexei 1.

Pasul 4 – Organizarea dezbaterilor publice ale notelor de concept

NC este consultată la nivel naȋional cu părȋile cointeresate. Partea cointeresată poate fi orice instituȋie publică din țară care este direct legată de implementarea unui proiect sau program din domeniul său de activitate. EA este direct responsabilă de organizarea acestor dezbateri.

Procesul consultativ cere implicarea tuturor actorilor relevanȋi din cadrul sectorului public, privat, mediul academic, societatea civilă și alte părȋi cointeresate. Procedura consultărilor publice include participarea și reprezentaare ONG-urilor/ grupurilor de femei. Anunȋul privind organizarea consultărilor publice și materialelor aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare ȋnainte de definitivarea proiectului de decizie. Ȋn acest sens organizatorii dezbaterilor

---

²⁰ https://www.greenclimate.fund/documents/20182/239759/GCF_Concept_Note_User_s_Guide.pdf/64866eea-3437-4007-a0e4-01b60e6e463b

---

publice se vor ghida de prevederile art. 11, alin. 2.2 al Legii nr 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional²¹.

Consultările publice vor fi organizate de EA sau potențialii beneficiari în coordonare strictă cu AND. Ultimul va verifica documentele care vor constata organizarea și desfășurarea consultărilor. În acest scop organizatorii consultărilor vor folosi toate mijloacele de comunicare și diseminare a propunerilor lor de proiecte.

Entitatea care va organiza consultările va publica informația despre program/ proiect în mass-media, pe pagina sa web și va colecta opinii și păreri din partea părților cointerestate. La fel, în caz de necesitate, va organiza întruniri cu societatea civilă, în cadrul cărora se vor discuta activitățile proiectului. Programul de țară va sta la baza deciziilor finale privind promovarea notei de concept în urma dezbaterilor publice.

Ca dovadă, la pachetul de documente care va fi prezentat către AND spre coordonare și solicitarea scrisorii de susținere, instituția acreditată și/sau beneficiarul proiectului va prezenta informații confirmative de pe pagina web a instituției, extrasele din ziare, emisiuni radio sau TV, procese-verbale ale ședințelor cu părțile interesate și societatea civilă.

6.2 Etapa II Verificarea și evaluarea notelor de concept

Pasul 5 – Desemnarea expertizei tehnice a NC din partea AND

Secretariatul AND distribuie NC experților din cadrul CT. La evaluarea NC pot participa mai mulți experți din cadrul CT. Expertul sau experții CT sunt responsabili pentru verificarea și evaluarea NC. Astfel, aceștea verifică dacă propunerea corespunde criteriilor de evaluare în conformitate cu anexa 2 al prezentului MO.

Pasul 6 – Raportul de evaluare a NC de către Comitetele Tehnice

Experții comitetelor tehnice generează un raport de evaluarea a NC. Raportul reprezintă primul pas în baza căruia AND solicită decizia CNSC privind eliberarea scrisorii de susținere. Raportul de evaluare cuprinde informația generală despre proiect și cum acesta contribuie la atingerea ȋintelor naționale legate de schimbările climatice. Experții comitetelor tehnice vor argumenta propunerile lor în fața CNSC.

6.3 Etapa III Aprobarea notelor de concept

Pasul 7 – Decizia Comisiei Naționale pentru Schimbări Climatice privind aprobarea notelor de concept.

În baza raportului de evaluare a experților Comitetele tehnice, CNSC decide asupra susținerii sau respingerii notei de concept depuse de EA. În cazul în care nota este susținută, AND inițiază procedura de eliberare a scrisorii de susținere. În cazul în care nota nu este susținută, aceasta se restituie EA pentru îmbunătățire. Decizia privind susținerea sau îmbunătățirea NC este fixată în procesul-verbal al ședinței CNSC.

---

²¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=329849>

Pasul 8 – Emiterea scrisorii de susținere

Prin intermediul secretariatului AND, scrisoarea este pregătită, semnată și transmisă EA care a dezvoltat NC.

Pasul 9 – Depunerea NC la Fondul Verde pentru Climă

EA prezintă FVC nota dezvoltată însoțită de scrisoarea de susținere. Răspunsul din partea Fondului va scoate în evidență dacă conceptul este aprobat, respins sau necesită îmbunătățire. EA se va conforma deciziilor FVC și va informa AND despre statutul procesual al NC.

6.4 Etapa IV Dezvoltarea propunerilor de proiecte

Pasul 10 – Inițierea dezvoltării propunerilor de proiecte

În cazul în care NC este aprobată de FVC, EA inițiază procedura de dezvoltare a PP și inițiază procedura de obținere a scrisorii non obiecții din partea AND. În acest sens EA se ghidează de recomandările FVC privind dezvoltarea PP conform șablonului tipizat (Anexa 8) propus de Fond²².

Pasul 11 – Organizarea dezbaterilor publice

Ca și NC, PP este consultată la nivel național cu părțile cointerestate. Organizarea și petrecerea consultărilor publice a PP este conformă pasului 4 al prezentei proceduri. EA va documenta foarte detaliat aceste consultări publice și ulterior la faza de aprobare a PP le va prezenta.

Pasul 12 – Depunerea propunerilor de proiecte

EA depune către AND pentru verificare și evaluare PP dezvoltată pe baza NC, agreată și aprobată de FVC. PP și setul de documente solicitat de FVC este depus la secretariatul AND însoțit de o scrisoare de solicitare pentru examinarea PP și emiterea scrisorii non obiecție din partea AND. Modelul de scrisoare de solicitare privind examinarea PP este dezvoltată și semnată de EA în conformitate cu anexa 3 la prezentul manual.

6.5 Etapa V Verificarea și evaluarea propunerilor de proiecte

Pasul 13 – Desemnarea expertizei tehnice pentru evaluarea PP

Secretariatul AND distribuie PP experților din cadrul CT. Expertul sau experții Comitetului tehnic sunt responsabili pentru verificarea și evaluarea PP.

În cadrul verificării și evaluării PP, experții vor completa grila de evaluare respectând componentele principale ale modelului prezentat în anexele nr. 4 și 5 la prezentul MO. Verificările și evaluările PP vor fi făcute separat pentru proiectele de atenuare și adaptare. Astfel, experții din cadrul comitetelor tehnice se vor ghida în procesul lor de evaluare de următoarele criterii primare și generale după cum urmează:

---

²² <https://www.greenclimate.fund/how-we-work/funding-projects/fine-print>

Criteriile primare de evaluare a proiectelor de atenuare²³

Criterii	Indicele de performanță minim indicative
Potențialul impactului	Reducerea emisiilor pe tot parcursul vieții proiectului cu cel puțin 750 kt CO ₂ echivalent
Potențialul schimbării de paradigmă	Potențialul de creștere sau replicare este de cel puțin două ori mai mare decât cel al activității propuse în zona vizată; Contribuția semnificativă la crearea unui mediu sau a unui cadru de reglementare și a unor politici care să ducă la obținerea unor rezultate climatice tangibile și măsurabile.
Potențialul de dezvoltare sustenabilă	Nivel semnificativ de co-beneficii prevăzute în cel puțin două din următoarele patru domenii: de mediu, sociale, economice sau egalității de gen.
Necesitățile beneficiarului	Dovezi clare că intervenția Fondului vizează nevoile persoanelor vulnerabile și grupurilor (definite ca cele mai vulnerabile 50% din populație în ceea ce privește expunerea, sensibilitatea și capacitatea de adaptare la schimbările climatice); Dovezi clare că intervenția Fondului este dictată de lipsa surselor alternative de finanțare sau a capacității instituționale.
Posesia de țară	Demonstrarea alinierii la strategia sau planul privind schimbările climatice al țării; Coresponderea priorităților investiționale ale Programului de Țară; Componentă a portofoliului de țară. Alinierea la politicile și prioritățile naționale privind egalitatea de gen.
Eficiența și eficacitatea	Costul estimat pe t CO ₂ echivalent (definit ca costul total al investiției/ reducerea estimată a emisiilor pe durata de viață a proiectului) sub 230 USD pe t CO ₂ echivalent; Un RIR mai mare de zero (se aplică în cazul propunerilor de atenuare sau din sectorul privat); Raportul de aglomerare a finanțării suplimentare de cel puțin 2: 1 (se aplică în cazul propunerilor de atenuare sau din sectorul privat).

Criteriile primare de evaluare a proiectelor pe adaptare

Criterii	Descrierea
Contribuția la reducerea vulnerabilității la nivel național și	Măsura în care proiectul/programul propus contribuie la o dezvoltare durabilă mai rezistentă la schimbările climatice, la

²³ Further Development of the Initial Investment Framework: Sub-Criteria and Methodology. Annex III.A: Initial assessment methodology (option A). GCF/B.09/07. 23 February 2015.

la sporirea rezilienței climatice a dezvoltării durabile	reducerea vulnerabilității prin consolidarea capacității de adaptare și a rezilienței populației vizate de activitatea propusă, concentrându-se în special asupra celor mai vulnerabile grupuri de populație și aplicând o abordare sensibilă la dimensiunea de gen.
Numărul de beneficiari direcți și indirecti	Numărul total de beneficiari direcți și indirecti ca rezultat al implementării proiectului/ programului, măsura în care proiectul/ programul contribuie la reducerea vulnerabilității și la sporirea rezilienței populației (aplicând abordarea prin prisma egalității de gen).
Contribuția la adaptarea transformățională/schimbarea de paradigmă	Proiectul/programul propus are potențialul de a fi redimensionat și reprodus (scalabilitate și replicare) la nivel de regiuni și țară, se bazează pe intervenții tehnologice noi/inovatoare care vor contribui la declanșarea schimbărilor profunde și durabile în practică și care se așteaptă să îmbunătățească mijloacele și nivelul de trai cu impact pozitiv asupra comportamentului populației. Proiectul/programul va contribui la cadrul de reglementare și cel politic, va promova o bună guvernare pentru a răspunde sistematic provocărilor climatice.
Contribuția la îmbunătățirea performanței economice și nivelul înalt de co-beneficii (de mediu, sociale, de gen)	Măsura în care proiectul/programul propus contribuie la reducerea sărăciei și creșterea economică națională/locală, precum și la crearea de co-beneficii care să ducă la efecte pozitive asupra mediului și stării sociale. Exemplele includ numărul total de locuri de muncă create, reducerea deficitului bugetar al guvernului, îmbunătățirea accesului la educație, îmbunătățirea reglementării sau conservării culturale, îmbunătățirea sănătății și a siguranței alimentare, îmbunătățirea calității aerului, solului, conservarea biodiversității, reducerea decalajelor de gen din cauza vulnerabilităților sociale, economice și de mediu exacerbate de schimbările climatice. Aceste co-beneficii pot proveni, de asemenea, din elaborarea/modificarea mecanismelor (sociale și politice/legislative) care vor fi necesare pentru implementarea proiectului/programului propus.
Nevoile de finanțare a grupurilor vulnerabile, populației-țintă, sectoarelor, regiunilor de dezvoltare și ale țărilor	Se ia în considerație nivelul de dezvoltare economică și socială în asociere cu nivelul de expunere la riscurile climatice și gradul de vulnerabilitate a beneficiarilor - grupurilor sociale, identificate ca fiind deosebit de vulnerabile sau a populației țintă, dezagregate pe gen; a sectoarelor, a regiunilor de dezvoltare vizate de proiectul/ programul propus.

Fezabilitatea financiară și economică	Sabilitatea/viabilitatea economică și, după caz, financiară pe termen lung a proiectului/programului, aplicarea celor mai bune practici și/sau celor mai bune tehnologii (inovare).
Posesia de țară	Demonstrarea alinierii la strategia sau planul privind adaptarea la schimbările climatice ale țării; Coresponderea priorităților investiționale ale Programului de Țară; Componentă a portofoliul de țară. Alinierea la politicile și prioritățile naționale privind egalitatea de gen.

Criteriile generale de evaluare a propunerilor de proiecte pe adaptare și atenuare vor fi aceleași pentru ambele cazuri.

Pasul 14 – Raportul de evaluare a propunerii de proiect de către CT

Experții comitetelor tehnice generează un raport de evaluare a PP. Raportul de evaluare reprezintă o premisă pentru inițierea dezvoltării scrisorii non obiecție din partea AND, în cazul în care PP este aprobată de CNSC. Raportul de evaluare va include informații despre proiect precum și date de bază care au stat la luarea deciziei privind promovarea acestei propuneri.

6.6 Etapa VI Aprobarea propunerilor de proiecte

Pasul 15 – Decizia Comisiei Naționale pentru Schimbări Climatice privind aprobarea propunerilor de proiecte

În baza raportului de evaluare, CNSC decide asupra susținerii sau respingerii propunerii de proiect depuse de EA. În cazul în care propunerea este susținută, AND inițiază procedura de eliberare a scrisorii non obiecții. În cazul în care propunerea nu este susținută, aceasta se restituie EA pentru îmbunătățire. Decizia privind susținerea sau îmbunătățirea propunerii de proiect este fixată în procesul-verbal al ședinței CNSC.

Pasul 16 – Emiterea scrisorii non obiecții

Procedura non obiecții este elaborată pentru a asigura o coerență a propunerii de proiect cu strategiile și planurile naționale de acțiuni privind schimbările climatice, precum și cu prioritățile naționale stipulate în Programul de Țară. Emiterea scrisorii fără obiecții este o condiție obligatorie pentru a aproba propunerea de finanțare din partea Fondului și este documentul elaborat și semnat de AND, care la nivel național utilizează mecanismul de coordonare al CNSC.

Înainte de a comunica lipsa de obiecții ²⁴, AND decide asistat de CT dacă această propunere corespunde criteriilor de adaptare sau atenuare, precum și politicilor naționale privind schimbările climatice .

²⁴ https://www.greenclimate.fund/documents/20182/24946/FVC_B.08_10_-_Revised_Programme_of_Work_on_Readiness_and_Preparatory_Support.pdf/476e16a5-e82c-4daa-a082-7c6c95cc7d98

În scopul sporirii transparenței decizionale în concordanță cu Instrumentul Guvernamental al Fondului²⁵, pct.46, fiecare propunere va furniza un document complet care va demonstra modul prin care a fost efectuată promovarea la nivel de țară și, dacă aceasta este nesatisfăcătoare, FVC este în drept să respingă propunerea.

AND la nivel național pune la dispoziția publicului comunicările sale de lipsă de obiecții, la scurt timp după ce acestea au fost emise. În cazul propunerilor de finanțare pentru un program/proiect, procedura non obiecții va fi aplicată pentru toate activitățile și proiectele, care vor fi realizate în cadrul structurii respective.

AND comunică FVC lipsa obiecțiilor. Scrisoarea non obiecții va fi semnată de reprezentantul oficial al AND, cu înregistrarea ulterioară a acesteia la Secretariatul Fondului. Ultimul va confirma în mod oficial primirea scrisorii non obiecții AND și EA.

În cazul depunerilor care nu sunt însoțite de scrisoarea non obiecții, Secretariatul FVC va informa AND că propunerea de finanțare nu poate fi procesată, cu excepția cazului în care AND decide altceva. AND se obligă să pregătească și să furnizeze obiecțiile sale în termen de 30 de zile după primirea acestei informații. Termenul este stabilit de ghidurile de bune practici recomandate de FVC (p. 47, anexa 3 Engaging with the Green Climate Fund)²⁶ După expirarea termenului indicat, propunerea va fi suspendată, iar Secretariatul va notifica despre acest lucru părților cointeresate.

Mesajul din scrisoarea non obiecții din partea AND va indica obligatoriu următoarele:

- a) Guvernul nu are obiecții față de propunerea de finanțare;
- b) Propunerea de finanțare prezentată este în conformitate cu prioritățile naționale ale țării, ale strategiilor și planurilor naționale de acțiuni și că această coerență a fost urmărită;
- c) Propunerea de finanțare prezentată este în conformitate cu legislația și normativele naționale, precum și cu garanțiile de mediu și sociale ale Fondului.

Scrisoarea de absență a obiecțiilor va fi una tipizată după recomandările FVCconform anexei 7.

6.7 Etapa VII Deciziile Fondului Verde pentru Climă

Pasul 17 – Analizele și recomandările Secretariatului și a grupului tehnic consultativ al FVC

Grupul tehnic consultativ, instituit în cadrul FVC, în mod independent evaluează performanța tehnică a proiectului sau a programului în raport cu criteriile specifice activității, așa cum sunt definite în cadrul inițial de investiții cerute de Fond. În urma acestor evaluări, grupul tehnic consultativ pregătește un raport pentru Secretariat, care va include recomandări de finanțare a proiectului sau a programului. La rândul său, Secretariatul prezintă Consiliului de Administrații al Fondului numai acele propuneri de finanțare a căror aprobare o are și totodată facilitează

---

²⁵ https://www.greenclimate.fund/documents/20182/574763/Governing_Instrument.pdf/caa6ce45-cd54-4ab0-9e37-fb637a9c6235

²⁶ https://www.greenclimate.fund/documents/20182/194568/GCF_ELEMENTS_01.pdf/542c1610-81b4-40df-be62-025cef3d26d8

---

răspunsul către EA bazate pe evaluările și recomandările grupului tehnic consultativ. Rezultatele evaluărilor și răspunsul către EA vor fi făcute publice pe pagina web al FVC.

Pasul 18 – Decizia Consiliului de Administrație al Fondului Verde pentru Climă pentru aprobarea propunerilor de proiecte

Consiliul de Administrație al Fondului va lua deciziile de aprobare, aprobare condiționată sau de respingere a finanțării propunerilor de proiecte. Proiectele programului Readiness nu se supun deciziei Consiliului, acestea sunt aprobate doar de Secretariatul FVC. Ultimul informează EA și AND despre deciziile luate și pașii ce urmează să-i întreprindă părțile implicate în proces (Decizia B.04/04, B.06/09 și B.13/24).

Pasul 19 – Aranjamente juridice pentru propunerile aprobate de Consiliul Fondului Verde pentru Climă

Secretariatul de comun cu EA inițiază un dialog privind pregătirea aranjamentelor juridice de încheiere a contractului de finanțare. Părțile care participă ca cofinanțatori, precum și AND, sunt informate de Secretariat de încheierea contractului de finanțare și lansarea procedurii de implementare a proiectului/ programului.

Secretariatul examinează condițiile aranjamentelor juridice și propunerile din partea părți implicate în proces, iar în cazul în care aceste condiții sunt incompatibile cu politicile FVC-ului, Secretariatul notifică Consiliul de Administrație, care ulterior va lua o decizie privind remanierea situației create (Decizia B.16/02). La final directorul executiv al fondului semnează acordurile juridice necesare între FVC și EA pentru inițierea implementării proiectului/ programului.

După aprobarea finanțării și a măsurilor juridice necesare, proiectul sau programul trece în faza de executare, cu alocarea mijloacelor financiare din partea Fondului către EA în baza criteriilor convenite. Procedura este supusă standardelor internaționale cu includerea unui raport de auditare externă. Urmând acești pași, proiectul sau programul devine imputabil, iar procesul de monitorizare și evaluare începe și continuă până când proiectul sau programul se finalizează și iese din portofoliul Fondului. Alocarea mijloacelor financiare are loc conform deciziei consiliului de administrație al Fondului nr. 05/05 Allocation of Fund Resources²⁷.

6.8 Etapa VIII Aplicarea procedurilor de monitorizare și evaluare a proiectelor finanțate de FVC

În conformitate cu p. 57 al Instrumentului de guvernanta pentru FVC²⁸ programele și proiectele, precum și alte activități finanțate de fond sunt supuse procedurilor periodice de monitorizare și evaluare.

Monitorizarea va fi făcută în baza indicatorilor de performanță stabiliți de FVC. În cadrul procesului de monitorizare vor fi elaborate rapoarte anuale din partea EA, care vor include informații privind realizarea indicatorilor stabiliți pentru fiecare acțiune în parte, iar o dată la cinci ani vor fi elaborate rapoarte de progres care vor evalua impactul activităților și nivelul de

---

²⁷

https://www.greenclimate.fund/documents/20182/296788/GCF_Handbook_Decisions_Policies_and_Frameworks_updated_April_2018_.pdf/25fd22ec-4f81-44ee-b5d1-20bceb2c9264

²⁸ [Governing Instrument for the GCF](#)

https://www.greenclimate.fund/documents/20182/574763/Governing_Instrument.pdf/caa6ce45-cd54-4ab0-9e37-fb637a9c6235

implementare a obiectivelor stabilite. Rapoartele de monitorizare sunt îndeplinite și prezentate Secretariatului FVC de EA, în baza Deciziei B.08/10, Anex XIII, Capitolul II²⁹ și a Deciziei B.10/inf.10³⁰ al Consiliului FVC-ului. Entitățile implicate în realizarea programelor/ proiectelor finanțate de FVC se vor ghida în acest sens de procedurile descrise în Secțiunea 6.2 a cadrului de gestionare a rezultatelor Fondului³¹, Decizia B 07/04.

Tabelul de mai jos reprezintă generalizarea pașilor descriși mai sus și care urmează să-i întreprindă o EA pentru a obține finanțarea de la FVC.

Tabelul 2: Etapele de aprobare a programelor/ proiectelor finanțate de FVC

Eta pa	Denumirea Etapei	Pași	Denumire pas	Responsabil	Notă
I	Generarea propunerilor	1	Lansarea Apelului de Propuneri de Proiecte (APP) sau apel continuu	FVC	Conform condițiilor APP
		2	Diseminarea informației privind lansarea APP de AND	Secretariatul AND	Proces continuu
		3	Dezvoltarea și depunerea NC	EA	Proces continuu
		4	Organizarea dezbaterilor publice a NC	EA cu participarea AND	15 zile
II	Verificarea și evaluarea NC	5	Desemnarea expertizei tehnice a NC	AND	1 zi
		6	Raportul de evaluare a NC	CT	10 zile
III	Aprobarea NC	7	Decizia CNSC privind aprobarea NC	CNSC	1 zi
		8	Emiterea scrisorii de susținere	AND	1 zi
		9	Depunerea NC la FVC	EA	Conform cerințelor APP
IV	Dezvoltarea propunerilor de proiecte (PP)	10	Inițierea dezvoltării PP	EA	Conform cerințelor APP
		11	Organizarea dezbaterilor publice a PP	EA cu participarea AND	15 zile
		12	Depunerea PP	EA	N/A
V	Verificarea și Evaluarea PP	13	Desemnarea expertizei tehnice a PP	AND	1 zi
		14	Raportul de evaluare a PP	CT	10 zile
VI	Aprobarea PP	15	Decizia CNSC privind aprobarea PP	CNSC	1 zi
		16	Emiterea scrisorii non obiecții	AND	1 zi

²⁹ Decision B.08/10, Annex XIII, Chapter II.

³⁰ Progress report provided in document GCF/B.10/Inf.10.

³¹ Document GCF/B.07/04.

VII	Deciziile FVC	17	Analizele și recomandările grupului tehnic consultative	Grup tehnic FVC	Procedura FVC
		18	Decizia Consiliului de Administrație	Consiliul FVC	Procedura FVC
		19	Dispoziții juridice	Secretariatul FVC	Procedura FVC
VIII	Aplicarea procedurii de monitorizare și evaluare			AND, EA	Permanent

---

7. APLICAREA PLANIFICĂRII BUGETARE ÎN ACCESAREA MIJLOACELOR FINANCIARE ALE FVC

În scopul accesării mijloacelor financiare ale FVC entitățile acreditate cu acces direct și indirect pe intern se vor supune procedurilor legate de Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM). CBTM este documentul principal în baza căruia urmează a fi elaborat bugetele sectoriale. Scopul elaborării acestui document este de a oferi o analiză în conformitate cu cadrul macroeconomic al țării, stabilind astfel baza pentru planificarea bugetară pe următorii 3 ani, în conformitate cu prioritățile strategice ale Guvernului.

Documentul se aprobă prin Hotărâre de Guvern și servește organelor centrale de specialitate ale administrației publice și altor autorități administrative centrale ca suport la planificarea proiectului bugetului de stat, iar autoritățile administrației publice locale – la planificarea bugetelor locale și a programelor locale de dezvoltare a teritoriilor respective.

CBTM urmărește promovarea unei politici bugetar-fiscale prudente și cu un profil al datoriei precaut, în același timp concentrându-se pe alocarea resurselor necesare pentru cheltuielile ce stimulează creșterea economică.

În baza limitelor sectoriale de cheltuieli, autoritățile publice urmează să actualizeze strategiile sectoriale de cheltuieli, cu plasarea lor ulterioară pe paginile web ale autorităților. În cazul în care o EA dorește accesarea mijloacelor financiare ale FVC utilizând instrumentele financiare de tipul credite, granturi, altele care direct afectează bugetul public național, iar statul RM intervine ca garant în relațiile EA și FVC, autoritatea publică beneficiară a proiectului în cauză, va iniția procedura de planificare bugetară și includerea acestor acțiuni în CBTM.

În baza deciziei AND privind emiterea scrisorii de suținere, ca urmare a aprobării NC la nivel național, Beneficiarul programului/proiectului informează Ministerul Finanțelor și solicită inițierea modificărilor în CBTM la capitolul venituri și cheltuieli a mijloacelor financiare extrabugetare ce urmează să fie accesate din sursele FVC. Planificarea este făcută în baza bugetului dezvoltat al NC, de către EA și Beneficiar (Anexa 7, punctele A și C ale MO). La rândul său Ministerul Finanțelor informează Beneficiarul și EA despre rezultatele examinării solicitării, iar primele se vor conforma cerințelor impuse de Minister.

În baza răspunsului parvenit, EA prezintă la AND poziția oficială a Ministerului Finanțelor, iar AND la rândul ei emite scrisoarea de susținere a NC, având un punct obligatoriu referitor la termenul de valabilitate a angajamentelor de planificare bugetară, care nu va depăși perioada de 3 ani de zile din data aprobării prin Hotărâre de Guvern a cadrului bugetar pe termen mediu.

La etapa de apelare către FVC cu propunerea de proiect, EA, împreună cu potențialul beneficiar verifică additional planificarea în CBTM a sumelor care vor fi accesate în cadrul proiectului FVC.

Pentru situația în care EA solicită finanțare din partea FVC sub formă de Credite, Grant sau alte instrumente financiare care nu afectează bugetul public național, iar riscurile financiare sunt preluate de EA, nu este necesară parcurgerea unei proceduri de planificare bugetară ca și cazul descris mai sus.

---

8. ACTIVITĂȚI ȘI CERINȚE MINIME OBLIGATORII DE INFORMARE ȘI COMUNICARE ÎN ANGAJAREA AUTORITĂȚII NAȚIONALE DESEMNAȚE CU FONDUL VERDE PENTRU CLIMĂ

Procesul de comunicare MADRM prin prisma activității AND joacă rolul de a asigura un dialog intern continuu, eficient între angajați, precum și cu autoritățile administrației publice centrale și locale pentru a asigura implementarea eficientă a politicilor promovate, dar și pentru a asigura buna comunicare cu FVC.

Din aceste considerente, AND/MADRM elaborează și promovează o comunicare internă/externă transparentă, consolidată și eficientă ce are drept obiectiv informarea corectă a tuturor participanților în procesul decizional referitor la acțiunile realizate și întreprinse legate de angajările sale față de FVC.

8.1 Informarea și comunicarea internă

Comunicarea internă se referă la schimbul de mesaje ce se realizează în interiorul AND atât pe verticală, cât și pe orizontală. Comunicarea în cadrul AND/MADRM este formală, mesajele sunt transmise pe canale/ mijloace de comunicare prestabilite. Schema organizării comunicării în cadrul AND/MADRM corespunde organigramei ministerului și respectă ierarhia instituțională internă.

Canalele formale de comunicare sunt create în mod deliberat prin stabilirea responsabilităților, conform structurii ierarhice a ministerului. Acestea permit transferul de informații între nivele (pe verticală) și direcții (pe orizontală).

Principalele caracteristici ale comunicării interne sunt: transparența, certitudinea, încrederea, circulația liberă pe orizontală și verticală a tuturor informațiilor corecte, lipsa conflictelor.

Ordinele, sarcinile și deciziile conducerii ministerului se transmit colaboratorilor prin rezoluție plasată pe prima pagină a documentelor oficiale. Sarcinile și informațiile sunt transmise atât prin intermediul secției secretariat cât și direct către șefii de subdiviziuni, ulterior către executori.

Schimbul de informații referitoare la diferite aspecte legate de activitatea profesională are loc, de regulă, săptămânal în cadrul ședințelor de planificare, trimestrial prin note informative și rapoarte diseminate prin intranet.

În maxim 3 zile lucrătoare sunt făcute publice deciziile luate de toate organele decizionale colective și organele consultative (comisii, comitete, consilii, grupuri de lucru). Deciziile se aduc la cunoștința celor vizați prin e-mail și în formă tradițională în cazul în care documentul conține sarcini concrete.

Comunicarea internă eficientă simplifică realizarea activităților profesionale. De asemenea, aceasta promovează socializarea și facilitează îndeplinirea atribuțiilor, luarea deciziilor, soluționarea problemelor, precum și oferă colaboratorilor informații importante în legătură cu funcția pe care o ocupă, instituția în care lucrează, mediul extern sau informații despre relațiile interpersonale cu colegii.

Modalitățile de relaționare dintre membrii AND sunt diverse și includ mai multe forme de comunicare: verbală, scrisă, electronică și vizuală.

- comunicarea verbală – ședință, seminar, atelier de lucru, masă rotundă, conferințele anuale, regionale, naționale etc.;
- comunicarea scrisă – note informative, rapoarte, buletinul informativ, comunicat de presă; discursuri tipărite, avize, procesul-verbal;
- comunicarea electronică – e-mail, intranet, linia telefonică, teleconferința, site-ul AND, Skype, Yahoo Messenger, Facebook etc.

Toate aceste forme de comunicare permit membrilor AND să atragă atenția membrilor mecanismului de coordonare, să atenționeze despre existența unor probleme în interiorul organizației, să stimuleze creativitatea și să sporească cooperarea pe interior, să consemneze anumite fapte de natură organizațională sau juridică, să informeze în mod oficial și să redea pe scurt discuțiile și hotărârile unei ședințe, întrevederi. De asemenea, acestea pot cuprinde soluții, pot răspândi informații pe scară largă rapid, permite colaborarea la distanță și asigura accesul rapid la informații.

În cadrul AND/MADRM sunt utilizate următoarele canale/ mijloace oficiale de comunicare internă:

- electronice (e-mail, Intranet, fax, telefon, video-conferințe, sisteme specializate de comunicare „Sigedia” etc.);
- tipărite (rapoarte, broșuri, manuale, revistă de specialitate, panouri informative, note informative, scrisori, sondaje, chestionare, cereri etc.);
- față în față (pe viu, discursuri, întrevederi, focus grupuri, ședințe, seminare, mese rotunde, prânzurile de afaceri și evenimentele sau întrunirile sociale).

Data și ora ședințelor, întrunirilor, evenimentelor planificate este stabilită cu minim 5 zile înainte de desfășurarea acestora, iar informațiile sunt diseminate către toți colaboratorii vizați în organizarea și desfășurarea acestora.

Conducătorii subdiviziunilor organizează, după caz, ședințe scurte cu grupuri de discuții, pentru informarea și obținerea opiniilor pe subiecte identificate. Colaboratorii comunică într-un mod clar și concis și construiesc relații colegiale prin empatie verbală și non-verbală, non-sexistă și non-discriminatorie.

8.2 Informarea și comunicarea externă

În relațiile publice AND comunică cu divers public, astfel, comunicarea externă se adresează publicului din exteriorul AND (entități acreditate, ONG-uri, autorități publice centrale, autorități publice locale, asociațiile de femei, mass media etc.).

Comunicarea externă este realizată pentru a informa grupurile-țintă despre drepturile și obligațiile în relații cu AND/MADRM, pentru a aduce la cunoștința publicului larg mesajul despre activitatea desfășurată, politicile elaborate și promovate, precum și pentru consultarea opiniei publice în privința acțiunilor întreprinse și rezultatelor obținute.

Comunicarea cu partenerii are loc prin canalele/ mijloacele de comunicare formală, relațiile stabilite fiind de parteneriat.

AND/MADRM facilitează și participă la organizarea întrunirilor de lucru cu entitățile acreditate, instituțiile guvernamentale interesate, instituțiile publice centrale, în vederea asigurării realizării eficiente a obiectivelor stabilite, precum și informează reciproc instituțiile publice centrale și locale referitor la activitățile comune desfășurate și disensiunile iscate.

AND va menține permanent contactul cu instituțiile de presă și va promova o politică de comunicare activă cu publicul și mass-media pentru a transmite informația veridică/ necesară, comunicatele de presă, pentru a asigura o sinergie în realizarea priorităților naționale.

8.3 Activitățile minime de comunicare obligatorii

- Elaborarea anunțurilor, avizelor, comunicatelor de presă cu referire la reuniunile organizate, activitățile inițiate, la începutul și la finalizarea programelor/ proiectelor finanțate din FVC;
- Publicarea pe site-ul AND și pe alte platforme de specialitate inclusiv pe rețelele de socializare a tuturor anunțurilor, avizelor, comunicatelor de presă, notelor informative, rapoartelor cu referire la progresele AND în angajările cu FVC;
- Distribuirea în mass-media a anunțurilor, avizelor, comunicatelor de presă cu referire la reuniunile organizate, activitățile inițiate, la începutul și la finalizarea proiectului/ proiectelor finanțate din FVC, asigurând sensibilitatea de gen a acestora.

8.4 Informațiile și elementele grafice obligatorii pentru un anunț/ comunicat de presă

Acestea reprezintă:

- Setul obligatoriu de însemne grafice compus din logouri relevante și sigla Guvernului Republicii Moldova;
- Data, în partea de sus dreapta;
- Titlul, în partea de sus, la mijloc, iar în corpul anunțului sau comunicatului de presă:
  1. numele organizatorului;
  2. care este scopul/ obiectivul general;
  3. care sunt deciziile, rezultatele așteptate.
- Valoarea totală a proiectului finanțat din FVC, precum și valoarea cofinanțării;
- Data începerii și data finalizării proiectului;
- Datele de contact ale beneficiarului în partea de jos a documentului (website, email, telefon, fax, adresă etc., în cazul în care acesta dorește să fie contactat).

Mesajele AND vizează poziția oficială a instituției ce trebuie să fie cunoscută de toți membrii, pentru a înțelege mai bine implicarea lor și conexiunile pe care le au la dispoziție.

De asemenea, mesajele sunt emise pentru ca fiecare să își cunoască rolul individual, să își cunoască drepturile, dar și responsabilitățile ce-i revin în cadrul evenimentelor curente (locale,

---

regionale, naționale și internaționale), precum și să știe cum urmează să se implice în derularea acestor evenimente.

9. POLITICA EGALITĂȚII DE GEN ÎN REALIZAREA PROIECTELOR FONDULUI VERDE PENTRU CLIMĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

Politica FVC privind Egalitatea de Gen este exprimată prin următoarele mesaje cheie:

- • Egalitatea între genuri este esențială pentru FVC. FVC a adoptat Politica privind Egalitatea de Gen, inserată în mandatul său de schimbare a paradigmei de trecere la emisii reduse și modalități reziliente la schimbările climatice pentru a maximiza cobeneficiile acțiunilor climatice și de dezvoltare.
- • Prin adoptarea unei abordări gender-responsabile, FVC va contribui în mod eficient la egalitatea de gen, și va obține rezultate mai bune și mai durabile cu referire la schimbările climatice.
- • Politica privind Egalitatea de Gen ajută la asigurarea faptului că femeile și bărbații vor beneficia în mod egal de intervențiile și finanțarea din partea FVC.³²

FVC în baza Politicii Egalității de gen și a Planului de acțiuni are drept scop reducerea disparităților de gen și introducerea dimensiunii egalității de gen în cadrul proiectelor finanțate din Fond.

Totodată, în conformitate cu Planul de acțiuni privind Egalitatea de Gen al FVC³³ – Politica climatică responsabilă de gen necesită consolidarea în continuare a tuturor activităților privind adaptarea, atenuarea și mijloacele de implementare aferente (finanțare, dezvoltare tehnologică și transfer și consolidarea capacităților) a politicilor climatice..

Pozițiile enunțate mai sus impun specificarea noțiunilor-cheie în domeniu, după cum urmează: abordarea integratoare a egalității de gen, analiza de gen, bugetarea de gen, egalitatea de gen, indicatori sensibili la gen, roluri de gen, stereotipuri de gen.

Abordarea integratoare a egalității de gen (gender mainstreaming – engl.) reprezintă includerea sistematică a necesităților, intereselor și priorităților relevante ale femeilor și bărbaților, în contextul schimbărilor climatice, în toate politicile și activitățile instituțiilor/ entităților, care beneficiază de proiecte din FVC. Respectiv, acestea ar trebui să ia în considerare toate relațiile complexe dintre bărbați și femei, pentru a înțelege circumstanțele diferite în care aceștia conviețuiesc și activează în raport cu domeniul de referință și să analizeze diferențele și diversitatea acestora.

Analiza de gen (gender analysis – engl.) este un instrument de diagnosticare a diferențelor dintre femei și bărbați în ceea ce privește activități specifice, condiții, necesități, accesul la controlul asupra resurselor lor, precum și accesul acestora la beneficii de dezvoltare și de luare a deciziilor. Analiza de gen a acțiunilor privind schimbările climatice vizează integrarea celor două domenii (de gen și schimbările climatice) și poate oferi explicații referitoare la impactul schimbărilor climatice și la inegalitatea de gen, care se condiționează reciproc.

³² Mainstreaming Gender in Green Climate Fund Projects. A practical manual to support the integration of gender equality in climate change interventions and climate finance (2017). First Edition. Green Climate Fund and UNWomen. Incheon

³³ FCCC/CP/2017/11/Add.1 Gender Action Plan

<https://unfccc.int/resource/docs/2017/cop23/eng/11a01.pdf#page=15>

Bugetarea de gen (gender budgeting – engl.) este aplicarea integrării dimensiunii de gen în procesul bugetar. Aceasta înseamnă încorporarea perspectivei de gen în toate nivelurile procesului de bugetare și de restructurare a veniturilor și cheltuielilor, în scopul de a promova egalitatea de gen. Bugetarea de gen examinează modul în care alocările bugetare afectează oportunitățile sociale și economice ale bărbaților și femeilor. Realocările în venituri și cheltuieli și restructurarea procesului bugetar ar putea fi necesare pentru a promova egalitatea de gen.

Egalitatea de gen (gender equality – engl.) se referă la exercitarea de drepturi și de responsabilități egale de către bărbați și femei, precum și de băieți și fete în toate sferele vieții, accentul fiind pus pe egalitatea de oportunități pentru bărbați și femei de a beneficia pe deplin de politicile și serviciile din diverse sectoare.

Indicatori sensibili la gen (gender sensitive indicators – engl.) – indicatori ce captează schimbările de gen survenite în cadrul programului în comunitate și societate într-o perioadă de timp care oferă dovezi directe ale statutului femeilor sau al bărbaților în relație cu un standard normativ agreeat sau un grup de referință clar definit. Aceștia oferă informații despre cum pot fi elaborate politicile/programele astfel încât să se reducă inegalitățile între femei și bărbați și să fie promovată egalitatea de gen *de facto*.

Rolurile de gen (gender roles – engl.) sunt comportamente învățate într-o societate concretă, comunitate sau grup social, în care oamenii sunt condiționați să perceapă activități, sarcini și responsabilități ca fiind asociate bărbaților sau femeilor. Aceste percepții sunt influențate de: vârstă, clasă, rasă, etnie, cultură, religie sau alte ideologii, la fel de mediul geografic, socio-economic și politic. Rolurile de gen într-un context social dat pot fi flexibile sau rigide, similare sau diferite, complementare sau contradictorii.

Stereotipurile de gen (gender stereotypes – engl.) reprezintă convingeri, idei, credințe care, limitând femeile și bărbații la rolurile tradiționale, fortifică imaginea simplistă, distorsionată a femeilor și bărbaților și pot duce la discriminare în bază de gen. Stereotipurile condiționează deciziile, valorile și comportamentul acestora în condițiile de adaptare la schimbările climatice.

9.1 Cerințele-cheie față de proiectele Fondului Verde pentru Climă legate de politica de gen

Conform cerințelor Fondului, după acreditare și la nivel de proiect/program, Entitatea Acreditată va fi responsabilă pentru implementarea politicii egalității de gen în ceea ce privește proiectul/programul aprobat de Fond prin identificarea și implementarea proiectelor în țară, precum și pentru raportarea rezultatelor. Aplicarea orientărilor Fondului privind evaluările inițiale socioeconomice și de gen, precum și garanțiile de mediu și sociale ale Fondului în raport cu proiectul/programul este obligatorie.

În vederea facilitării elaborării și implementării proiectelor susținute de FVC, reiterăm ariile prioritare de activitate ale Fondului, stipulate în Planul de acțiuni privind Egalitatea de Gen a acestuia.

A. Dezvoltarea capacităților, schimbul de cunoștințe și comunicarea

---

Îmbunătățirea înțelegerii și expertizei părților interesate în ceea ce privește integrarea sistematică a aspectelor de gen în politicile, programele și proiectele FVC.

În acest sens se recomandă organizarea trainingurilor și sesiunilor de informare a grupurilor-țintă, a acțiunilor de sensibilizare a populației cu referire la egalitatea de gen și implicațiile în raport cu schimbările climatice. Asigurarea participării active în mod egal a femeilor a bărbaților în activități și a accesului la informații la nivel național/local, care reflectă diverse aspecte ale egalității de gen.

Atenție sporită formării profesionale a specialiștilor cu referire la subiectul egalității de gen, instrumentele de încorporare a dimensiunii de gen în toate activitățile realizate.

Totodată, asigurarea unei comunicări sensibile la gen în cadrul proiectelor. Reprezentarea echilibrată a femeilor și bărbaților în toate produsele proiectelor, prezentarea femeilor nu doar ca victime dar și în calitate de agenți ai schimbării.

Comunicarea sensibilă la gen și schimbările climatice

- ✓ Asigurarea reprezentării echilibrate a femeilor și bărbaților în diverse situații ale schimbărilor climatice
- ✓ Utilizarea imaginilor non-stereotipe
- ✓ Utilizarea imaginilor non-sexiste
- ✓ Evidențierea necesităților dar și oportunităților diferitor grupuri social vulnerabile (engenderizarea incluziunii sociale)/ afectarea sănătății la schimbările climatice
- ✓ Utilizarea cu atenție/Evitarea formelor exclusiviste (numai el)
- ✓ Crearea unui echilibru de gen (utilizarea substantivelor la feminin/masculin) etc.

B. Echilibrul de gen, participarea și leadership-ul femeilor

Cooperarea, promovarea, facilitarea, dezvoltarea și implementarea instruirilor și programelor educaționale formale și neformale la toate nivelele, axate pe diverse aspecte ale schimbărilor climatice, vizând în special femeile și tineretul la nivel național, regional și local.

Totodată, se recomandă formarea de formatori din rândul personalului/beneficiarilor, asigurarea schimbului de experiență.

C. Coerență

Planul de acțiuni privind Egalitatea de Gen ale FVC încearcă să consolideze integrarea dimensiunii de gen în cadrul activităților organelor CONUSC, secretariatului și altor entități ale ONU și ale părților interesate în vederea implementării coerente a mandatelor și activităților legate de egalitatea de gen.

D. Implementarea și mijloacele de implementare sensibile la dimensiunea de gen

Planul de acțiuni privind Egalitatea de Gen al FVC vizează asigurarea respectării, promovării și luării în considerare a egalității de gen și abilitarea femeilor în implementarea Convenției și a Acordului de la Paris.

E. Monitorizarea și raportarea

Planul de acțiuni privind Egalitatea de Gen al FVC încearcă să îmbunătățească urmărirea în ceea ce privește punerea în aplicare și raportarea mandatelor legate de gen în cadrul CONUSC.

Considerațiuni speciale:

Femeile și bărbații au experiențe diferite, percep și identifică în mod diferit riscurile cu referire la sănătate, activitate și viață în contextul schimbărilor climatice. Capacitățile de reducere a vulnerabilității și a riscurilor sunt determinate de mai mulți factori: sărăcie, clasă socială, educație, vârstă, etnie și relațiile de gen etc. Deoarece schimbările climatice au un impact mai puternic asupra grupurilor marginalizate, femeile și fetele sunt cel mai serios expuse riscului acestora, ele înregistrând rate mai mari de morbiditate, mortalitate și impact economic, datorate capacităților reduse de rezistență față de riscuri.

Respectiv, la implementarea proiectelor trebuie să se țină cont de aspectele de gen ale schimbărilor climatice.

Totodată, activitatea entităților acreditate, dar și propunerile de proiecte trebuie să fie aliniate la politicile și prioritățile naționale privind egalitatea de gen și politica egalității de gen a FVC. Astfel, reiterăm documentele strategice în domeniul egalității de gen în Republica Moldova, care reprezintă instrumentele de bază și urmează a fi luate în considerare:

- Legea nr. 5-XVI cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (2006)
- Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia. Aria de intervenție: Schimbările climatice
- Legea cu privire la asigurarea egalității nr.121 din 25 mai 2012
- Legea nr. 71 din 14.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

La fel, urmează asigurarea conexiunii cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (egalitatea de gen fiind abordată ca un fir roșu în cadrul tuturor obiectivelor relevante domeniului de activitate al FVC).

În conformitate cu politica și planul de acțiuni privind Egalitatea de Gen ale FVC, sunt menționate următoarele elemente de bază ale integrării egalității de gen în design-ul proiectelor FVC³⁴:

- Responsabilitatea țării în ceea ce privește alinierea la politicile și prioritățile naționale;
- Evaluarea inițială obligatorie socio-economică și de gen, în vederea formării proactive a unei abordări sensibile la dimensiunea de gen a design-ului proiectelor și modalităților de implementare a acestora;
- Consultări echitabile ale părților interesate, bazate pe indicatorii de gen din politică;
- Determinarea modului în care proiectul/programul poate răspunde la nevoile femeilor și bărbaților în contextul problemelor specifice legate de schimbările climatice;
- Identificarea factorilor determinanți ai schimbării și ai dinamicii egalității de gen în vederea realizării obiectivelor de adaptare /atenuare ale proiectului/programului; și
- Identificarea și design-ul/proiectarea anumitor elemente de gen care trebuie incluse în activitățile proiectului/programului.

În corespundere cu recomandările FVC³⁵, integrarea dimensiunii de gen în proiectele FVC poate fi sintetizată într-o abordare triplă a ciclului de proiect sensibil la gen:

- **Analiza de gen:** înțelegerea factorilor sociali, economici și politici care stau la baza inegalității de gen exacerbate de schimbările climatice, și potențialul contribuțiilor femeilor și bărbaților la schimbările societale în vederea fortificării rezilienței față de schimbările climatice și abordarea acestora;
- **Acțiuni sensibile la gen:** metode și instrumente de promovare a egalității de gen și de reducere a disparităților de gen în acțiunile legate de climă; și
- **Monitorizarea și Evaluarea (M&E) sensibile la gen:** măsurarea rezultatelor și impactului activităților proiectului privind reziliența femeilor și bărbaților la schimbările climatice prin M&E sensibilă la gen.

Tabelul de mai jos conține o listă de întrebări de orientare/de verificare și acțiuni pentru a garanta integrarea dimensiunii de gen în ciclul proiectului.³⁶

---

³⁴ Mainstreaming Gender in Green Climate Fund Projects. A practical manual to support the integration of gender equality in climate change interventions and climate finance (2017). First Edition. Green Climate Fund and UNWomen. Incheon

³⁵ Ibidem, p. 21

³⁶ Tradus și adaptat din Mainstreaming Gender in Green Climate Fund Projects. P. 54-56. A se vedea textul complet pentru detalii.

Tabelul 3: Lista de întrebări pentru garantarea integrării dimensiunii de gen în ciclul programului/proiectului

Ciclul de proiect	Întrebări	Acțiuni
Etapă de elaborare a proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • A fost efectuată o analiză de gen ca parte a evaluării sociale și au fost identificate în evaluare aspecte relevante privind egalitatea de gen? • Datele relevante sunt dezagregate pe sexe? • Sunt oare beneficiile / impacturile anticipate pentru femei, bărbați, fete și băieți evidențiate în mod corespunzător în propunerea de proiect? • Vor contribui rezultatele preconizate ale proiectului la o mai mare egalitate între femei și bărbați? • Vor contribui rezultatele preconizate ale proiectului la împuternicirea femeilor? • Sunt incluse măsuri specifice care să promoveze participarea activă a femeilor și bărbaților în procesele de luare a deciziilor? 	
Etapă de implementare a proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Sunt luate în considerare acțiuni sensibile la dimensiunea de gen în promovarea proiectului și în strategii de comunicare? <ul style="list-style-type: none"> i. A fost alocat un buget pentru a se asigura implementarea componentelor specifice de gen (componente de infrastructură și non-infrastructură)? • A fost dimensiunea de gen a proiectului incorporată în manualul operațional? • Proiectul a condus la sensibilizarea de gen a programelor pentru guvern, organizații neguvernamentale și comunitare și i-a sensibilizat cu privire la prioritățile legate de egalitatea de gen, strategiile și un posibil parteneriat în domeniu? • Proiectul a fost realizat în mod participativ a exercițiilor de planificare și mobilizare pentru a asigura participarea comunități 	

	implementarea programului sensibil la dimensiunea de gen?	
Etapă de Monitorizare și Evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Au fost stabilit ținte specifice de gen pentru femei și bărbați în termeni de beneficii și participare? • Este colectarea datelor dezagregate pe sexe solicitată la monitorizarea și evaluarea proiectului? • Au fost colectate date de bază care permit măsurarea rezultatelor/beneficiilor proiectului pentru femei versus bărbați? • Dacă Agenția de executare și alte instituții abilitate pentru implementarea proiectului au capacitatea de a monitoriza / evalua componente bazate pe dimensiunea de gen? • Dacă Rapoartele de progres, rapoartele de implementare/ de asistență, Sistemele de Management al Informației, rapoartele finale prezintă rezultate cu referire la egalitatea de gen și lecții învățate? 	

În vederea asigurării încorporării dimensiunii de gen în proiectele de țară este utilizată metodologia integratoare a egalității de gen prin Ciclul de Management al Proiectelor³⁷..

1. Programarea

Analiza de gen este efectuată, de obicei, în etapa de programare a proiectului, pentru a evalua impactul pe care un proiect de dezvoltare îl poate avea asupra femeilor și bărbaților și asupra relațiilor de gen. Respectiv, analiza va include examinarea faptului dacă elaborarea proiectului ia în considerare posibilul impact diferențiat al activităților proiectului asupra femeilor și bărbaților de diferite vârste, statutul social, grupuri etnice etc. Analiza proiectului va analiza, de asemenea, modul în care a fost luat în considerare genul în timpul identificării și formulării proiectului.

Următoarele întrebări minime vor ghida analiza de gen a proiectului:

- A fost oare efectuată o analiză de gen relevantă pentru proiect cu privire la inițierea proiectului? Au fost incluse rezultatele în proiectarea/ elaborarea proiectului?
- Concepția proiectului și cadrul de acțiuni al proiectului iau în considerare aspectele de gen și impactul diferențiat asupra diferitelor grupuri de femei și bărbați/fete și băieți?

³⁷ Adaptat după: Project Cycle Management Handbook EUROPEAN COMMISSION EuropeAid Co-operation Office General Affairs, March, 2002; UNDP Guide "How to conduct Gender Analysis: A Guidance Note for UNDP Staff"; UNDP Gender Marker Guidance Note

-
- A fost oare realizat un dialog cu părțile interesate și au fost consultate și incluse opiniile bărbaților și ale femeilor în proiect la etapa de inițiere/ elaborare a proiectului?
  - Cum proiectul propus se realizează la Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și la Planul de acțiuni privind implementarea acesteia?
  - Au fost oare elaborați indicatori sensibili la gen și care tipuri de indicatori (cantitativi și calitativi)?
  - Cadrul de rezultate propus specifică oare modul în care vor fi abordate dimensiunile inegalității de gen? Au fost incluse obiective specifice pentru a elimina diferențele de gen identificate? Dacă nu, există o explicație despre motivul de ce nu au fost luate în considerare?
  - Au fost oare elaborați indicatori sensibili la gen specifici privind rezultatele și indicatorii de ieșire? Rezultatele și finalitățile au fost planificate cu luarea în considerare a relevanței și beneficiilor atât pentru femei, cât și pentru bărbați (ca grupuri neomogene)?
  - Cine a participat la alegerea obiectivelor/rezultatelor din varietatea de nevoi care trebuie abordate?
  - Au fost oare identificate resursele umane necesare cu expertiză de gen pentru implementarea proiectului?
  - Au fost oare incluse/evidențiate elemente de gen specifice în bugetul proiectului? A fost identificată o abordare care să urmărească în mod constant fluxul alocării resurselor axate pe aspectele de gen??

2. Implementarea

Evaluarea fazei de implementare va analiza diferențele existente (la momentul efectuării evaluării) în ceea ce privește participarea, efectul proiectului asupra relațiilor de gen și disparitățile în beneficiile și impactul asupra femeilor și bărbaților de diferite vârste, statut social, etnie etc. Disparitățile existente vor fi identificate și discutate cu echipa de proiect, în scopul de a conveni asupra celor mai bune modalități posibile de introducere a abordărilor corective într-un interval de timp imediat, având în vedere contextul existent al proiectului.

Exemple de succes vor fi, de asemenea, identificate și evidențiate pentru a servi drept sursă de inspirație pentru echipele de proiect.

Următoarele întrebări minime vor ghida evaluarea de gen a etapei de implementare a proiectului:

- Planul de lucru identifică activități specifice de gen? Prin ce organizații sunt femeile implicate în procesul de implementare și luare a deciziilor în planul de lucru?
- Sunt implicați experți de gen, organizații și structuri ale femeilor în implementarea proiectelor și cum?
- Accesul și participarea egală a femeilor și bărbaților au fost definite în calitate de criterii-cheie în proiect prin oportunități, beneficii și resurse?
- Există oare alocarea resurselor axate pe aspectele de gen în vederea realizării egalității de gen și abilitării femeilor? Care este cota-parte a acestora din întregul buget? Este posibil de urmărit fluxul acestor resurse?

-
- Femeile și bărbații beneficiază în același mod de proiect? Există oare grupuri de femei/bărbați afectate negativ de proiect?
  - Au fost oare transformate relațiile de gen ale femeilor/ bărbaților din grupul-țintă ca rezultat al proiectului? Au fost reduse diferențele de gen?
  - Este probabil ca relațiile de gen să pună în discuție ipotezele de lucru și să influențeze eficiența și durabilitatea proiectului?
  - Apar oare noi probleme de gen în timpul implementării proiectului? Există noi factori externi și actori care afectează dimensiunea de gen în afara proiectului? Echipa proiectului a analizat dacă problemele noi identificate au același impact asupra femeilor și bărbaților?
  - Cum are loc colectarea datelor? Echipa de implementare a proiectului este conștientă și participă la asigurarea îndeplinirii obiectivelor de gen?
  - Beneficiarii (femeile/bărbații) susțin proiectul sau doresc să-l schimbe ceva, de ce și cum doresc să facă schimbări? Acest lucru este susținut de managerul de proiect și de personalul proiectului?
  - Este finanțarea alocată utilizată în mod specific pentru a aborda diferențele de gen și dacă finanțarea alocată este suficientă?
  - Proiectul arată în mod clar o aliniere la obiectivele/ rezultatele Strategiei pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia, la ODD și politicile naționale?
  - Ce capacități/cunoștințe specifice de gen pentru implementarea activităților proiectului sunt necesare?

Aceasta este lista minimă de întrebări care pot fi adaptate în funcție de contextul și specificul proiectului respectiv.

3. Monitorizarea

Această parte se va concentra pe analiza instrumentelor de monitorizare existente, pe existența informațiilor dezagregate pe gen, vârstă, origine etnică etc. De asemenea, va analiza abordările pe care managerul de proiect și personalul le utilizează pentru eliminarea decalajelor de gen și inegalității de gen în implementarea proiectului, în vederea efectuării revizuirii strategice (în caz de necesitate). În acest sens, indicatorii existenți și colectarea și analizarea datelor sunt esențiale pentru furnizarea de informații, ceea ce va contribui la identificarea bunelor practici în cursul punerii în aplicare a activităților proiectului, evidențierea schimbărilor, stabilirea priorităților, adaptarea abordărilor și urmărirea progreselor înregistrate în realizarea egalității de gen prin implementarea activităților proiectului. Pentru a rezuma, monitorizarea ar trebui să informeze necesitatea de a efectua schimbări sau o mai bună eficientizare a activităților (sau poate alocarea de fonduri) pentru a se asigura că de activitățile proiectului beneficiază femeile și bărbații de diferite vârste, statut social, grupuri etnice etc.

Analiza va examina măsura în care aranjamentele convenite pentru gestionarea proiectului și M & E proiectului și disponibilitatea datelor privind dimensiunea de gen sunt furnizate în mod fiabil, accesibil și în timp util pentru a formula deciziile.

Următoarele întrebări (lista minimă) vor ghida evaluarea de gen în cadrul exercițiului de monitorizare:

- Cine este responsabil pentru monitorizarea rezultatelor, finalităților și ȋntelor privind gender/ dimensiunea de gen?
- Există indicatori sensibili la gen incluși în Planul de monitorizare și evaluare al proiectului respectiv?
- Cum sunt utilizați indicatorii sensibili la gen pentru a măsura efectele investiȋiilor proiectelor în promovarea oportunităȋilor egale?
- Numărul indicatorilor sensibili la gen în Planul de monitorizare și evaluare a proiectului?
- Cum sunt colectați indicatorii sensibili la gen și dacă există un mecanism de urmărire a acestora? Cine colectează și răspunde de urmărirea acestor indicatori?
- Indicatorii de rezultat și de obiective planificați sunt încă relevanți pentru a oferi beneficii atât femeilor, cât și bărbaȋilor?
- Indicatorii existenȋi oferă informaȋii suficiente pentru luarea deciziilor în cadrul implementării proiectului?
- Rezultatele și activităȋile incluse în măsurile de dezvoltare a capacităȋii reduc inegalităȋile de gen legate de această problemă?
- Ce ar trebui să fie schimbat, îmbunătăȋit, adaptat în implementarea proiectului pentru a asigura realizarea indicatorilor vizați?
- Proiectul arată în mod clar o aliniere la rezultatele Strategiei pentru asigurarea egalității între femei și bărbaȋi în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și la Planul de acȋiuni privind implementarea acesteia, la ODD și politicile naȋionale?
- Ce capacităȋi/cunoștinȋe specifice sensibile la gen pentru monitorizare și evaluare sunt necesare personalului proiectului? etc.

9.3 Instrumente de analiză de gen

Metoda 4R³⁸

Metoda 4R oferă instrumente pentru discuȋii concrete privind modul în care perspectiva egalității poate fi integrată în domeniul particular sau în activitatea realizată, la fel cum normele, în practică, guvernează munca noastră, limitează sau consolidează egalitatea de gen.

1R și 2R sunt metode cantitative de analiză și se referă la o revizuire sistematică a distribuirii și utilizării resurselor. 3R și 4R sunt metode calitative și se referă la normele și valorile utilizate în activităȋile comunităȋii/organizaȋiei/instituȋiei și la modalităȋile de intervenȋie pentru schimbarea acestora.

1R răspunde la întrebarea: Câte femei și câȋi bărbaȋi?, oferind informaȋii privind proporȋia femeilor și a bărbaȋilor aflaȋi la toate nivelurile procesului decizional și în interiorul diferitor operaȋiuni, adică factorii de decizie, personalul și utilizatorii. Întrebările pot fi:

- Câte femei și câȋi bărbaȋi sunt membri ai organelor de conducere/manageri ai companiilor, structurilor ce activează în domeniu?
- Câte femei și câȋi bărbaȋi au fost consultați în procesul de luare a deciziilor?
- Câte femei și câȋi bărbaȋi beneficiază de asistenȋă/servicii în cadrul programelor/proiectelor?

³⁸ Adaptat după: <http://www.includegender.org/toolbox/map-and-analyse/4r-method/>

-
- Câte femei și câți bărbați fac parte din echipa de implementare a programelor/proiectelor?
  - Câte femei și câți bărbați fac parte din grupul-țintă al proiectelor, politicilor, programelor? etc.

2R răspunde la întrebarea: Cum sunt alocate resursele pentru femei și cele pentru bărbați?, oferind informații de repartizare a resurselor între femei și bărbați pentru diferite operațiuni (materiale, bani, timp, spațiu etc.). Întrebările pot fi:

- Care sunt costurile serviciilor femeilor și cele ale bărbaților pentru serviciile de sănătate, apă și salubritate, energie ș.a.; dar și costurile de acces (de exemplu, transportul)?
- Care sunt veniturile/ beneficiile bărbaților și cele ale femeilor ca rezultat al politicilor/programelor/proiectelor (inclusiv a acțiunilor de adaptare la schimbarea climei)?
- Cât timp alocă femeile și cât bărbații pentru accesarea/utilizarea serviciilor de sănătate, apă și salubritate, energie ș.a?
- Ce distanță parcurg femeile și ce distanță bărbații până la serviciile necesare?
- Ce tip de servicii accesează mai frecvent/prioritar femeile și ce servicii bărbații?
- Câte femei și câți bărbați au fost asigurați cu echipamente necesare, instruiți din programe/proiecte etc.

3R răspunde la întrebarea: Care sunt motivele divizării pe sexe și ale alocării existente a resurselor între bărbați și femei? Acestea sunt întrebări calitative care rezultă studiind 1R și 2R. Întrebările pot fi:

- Ce valoare este atribuită experiențelor și cunoștințelor femeilor și ce valoare bărbaților în cadrul structurilor, instituțiilor, consiliilor?
- Au femeile și bărbații aceleași sau diferite moduri de acces la informații/programe? Dacă sunt diferite, de ce?
- Care este influența stereotipurilor de gen, a normelor socio-culturale asupra femeilor/bărbaților la implementarea politicii? Și invers, cum politicile diminuează stereotipurile referitoare la modul de viață? Efectele.
- Cum pot fi schimbate metodele de lucru pentru ca femeile și bărbații să participe în mod egal? etc.

4R răspunde la întrebarea: Cum răspundem la aspectele identificate?

- Ce acțiuni sunt necesare pentru a remedia disparitățile de gen identificate?
- Care sunt cele mai bune metode pentru a spori implicarea femeilor în luarea deciziilor?
- Care sunt cele mai bune metode pentru a facilita accesul la servicii pentru femei și cele pentru bărbați?
- Care sunt aspectele prioritare asupra cărora trebuie să se intervină? etc.

SCRISOARE DE SOLICITARE A EXAMINĂRII NOTEI DE CONCEPT

Autorității Naționale Desemnate

Stimată Doamnă/Stimate Domn,

Urmare Apelului de Propuneri de Proiecte nr. _____ în domeniul schimbărilor climatice lansat de Fondul Verde pentru Climă, Entitatea Acreditată _____, cu sediul _____, reprezentată de Doamna/Domnul _____, având funcția de _____, solicită de la Autoritatea Națională Desemnată examinarea Notei de Concept cu denumirea _____. Totodată, solicităm eliberarea scrisorii de susținere pentru acest program/ proiect, în baza următoarelor condiții:

- tipul finanțării _____ (*credit, împrumut, grant etc.*),
- suma solicitată de FVC _____,
- valoarea contribuției proprii _____,

În speranța unui răspuns pozitiv din partea DVS, rămânem disponibili pentru eventualele precizări.

Cu respect,

_____ (*Numele, prenumele*)

Semnătura _____

Data _____

Denumirea programului/ proiectului _____

Denumirea EA sau a Beneficiarului _____

Domeniul de intervenție (Atenuare, Adaptare) _____

Direcțiile Strategice privind Managementul-Cadru al proiectelor/ programelor susținute de FVC _____

Telefon, fax, email _____

Adresa EA _____

Structura de finanțare	Valoarea, USD	Ponderea, %
Suma solicitată de la FVC		
Aportul personal		
Asistență tehnică		
Altele (specificați)		

Nr.	Criterii de evaluare	Da	Na	N/A	Remarcă
CONFORMITATEA ADMINISTRATIVĂ					
1	Corespunde setului de documente cerințelor FVC?				
2	Există scrisori de confirmare a cofinanțării?				
3	A fost nota de concept discutată cu AND și supusă dezbaterilor publice?				
ELIGIBILITATEA PROGRAMULUI/ PROIECTULUI					
1	Corespunde programul/ proiectul Programului de Țară?				
2	Nota de concept este aliniată la standardele naționale?				
3	Contribuie proiectul/ programul la atingerea țintelor naționale legate de adaptare și atenuare privind schimbările climatice?				
CONFORMITATEA TEHNICĂ ȘI INVESTIȚIONALĂ					
1	Contribuie proiectul/ programul la reducerea gazelor cu efect de seră ?(atenuare)				
2	Contribuie proiectul/ programul la reziliența pe adaptare?				

3	Corespunde linia de bază descrisă de solicitant cu realitatea proiectului/ programului?				
4	Corespunde proiectul/ programul criteriilor de investiție ale FVC				

Se recomandă susținerea NC, elaborată de EA cu emiterea scrisorii de susținere din partea AND a programului/ proiectului _____

DA

NU

Numele și semnăturile experților comitetelor tehnice

1 _____

2 _____

3 _____

Data întocmirii raportului _____

SCRISOARE DE SOLICITARE A EXAMINĂRII PROPUNERII DE PROIECT

Autorității Naționale Desemnate

Stimată Doamnă/Stimate Domn,

Urmare aprobării Notei de Concept din partea Fondului Verde pentru Climă Entitatea Acreditată cu sediul _____ reprezentată de Doamna/Domnul _____ având funcția de _____, solicită de la Autoritatea Națională Desemnată examinarea Propunerii de Proiect cu denumirea _____.

Totodată, solicităm eliberarea scrisorii non obiecții pentru acest program/ proiect.

În speranța unui răspuns pozitiv din partea DVS, rămânem disponibili pentru eventualele precizări.

Cu respect,

_____ (Numele, prenumele)

Semnătura _____

Data _____

ANEXA 4 FIȘA DE EVALUARE A PROPUNERII DE PROIECT (adaptare)

Autoritatea Națională Desemnată

Denumirea programului/ proiectului _____

Denumirea EA sau Beneficiarului _____

Domeniul de intervenție (Atenuare, Adaptare) _____

Direcțiile Strategice privind Managementul-Cadru al proiectelor/ programelor susținute de FVC _____

Suma totală a programului/ proiectului _____ USD

Nr.	Criterii de evaluare	Da	Na	N/A	Remarcă
PRIMARE					
	Potențialul impactului				
	Potențialul schimbării de paradigmă				
	Potențialul de dezvoltare sustenabilă				
	Necesitățile beneficiarului				
	Posesia de țară				
	Eficiența și eficacitatea				
GENERALE					
<i>Lipsa obiecțiilor din partea Guvernului țării față de proiect/ program</i>					
	Sunt obținute avizele pozitive ale propunerii de proiect/ program ?				
	Sunt identificate riscurile de mediu și sociali expuse de părțile interesate și comunități cu identificarea soluțiilor de depășire a acestora ?				
	Există suport din partea părților interesate pentru promovarea proiectului/ programului?				
	Există activități similare în zona de interes a proiectului?				
	Există complementări ale proiectului/ programului cu alte asemănări?				
<i>Proiectul/ programul inclus în propunerea de finanțare este în conformitate cu prioritățile, strategiile și planurile naționale ale țării</i>					
	Corespunde proiectul/ programul priorităților țării (clauzele legale care confirmă apartenența proiectului priorităților naționale)?				

	Contribuie proiectul/ programul la atingerea obiectivelor strategice ale țării?				
	Contribuie proiectul/ programul la obiective sociale?				
	Contribuie proiectul/ programul la atingerea obiectivelor de gen?				
<i>Conformitatea garanțiilor de mediu și sociale ale FVC sunt incluse în propunerea de finanțare și este în conformitate cu legile și reglementările naționale relevante</i>					
	Există dovezi că proiectul/ programul este în conformitate cu legile și reglementările naționale relevante?				
	Contribuie proiectul/ programul la contribuțiile bugetare (taxe, impozite urmate a fi aplicate în cadrul proiectului)?				
	Există un sistem MRV dezvoltat care urmează a fi aplicat în cadrul proiectului/ programului?				
	Este asigurată o procedură transparentă și nediscriminatorie față de părțile ce urmează să fie implicate în proiect/ program?				

Se recomandă susținerea PP, elaborate de EA cu emiterea scrisorii de non obiecții din partea AND a programului/ proiectului_____

DA

NU

Numele și semnăturile experților comitetelor tehnice

1_____

2_____

3_____

Data întocmirii_____

ANEXA 5 FIȘA DE EVALUARE A PROPUNERII DE PROIECT (atenuare)

Autoritatea Națională Desemnată

Denumirea programului/ proiectului _____

Denumirea EA sau Beneficiarului _____

Domeniul de intervenție (Atenuare, Adaptare) _____

Direcțiile Strategice privind Managementul Cadru al proiectelor/ programelor susținute de FVC _____

Suma totală a programului/ proiectului _____ USD

Nr.	Criterii de evaluare	Da	Na	N/A	Remarcă
PRIMARE					
	Contribuția la reducerea vulnerabilității la nivel național și la sporirea rezilienței climatice a dezvoltării durabile				
	Numărul de beneficiari direcți și indirecti				
	Contribuția la adaptarea transformativă/ schimbarea de paradigmă				
	Contribuția la îmbunătățirea performanței economice și nivelul înalt de co-beneficii (de mediu, sociale, de gen)				
	Nevoile de finanțare a grupurilor vulnerabile, populației-țintă, sectoarelor, regiunilor de dezvoltare și ale țării				
	Fezabilitatea financiară și economică				
GENERALE					
<i>Lipsa obiecțiilor din partea Guvernului țării față de proiect/ program</i>					
	Sunt obținute avizele pozitive ale propunerii de proiect/ program ?				
	Sunt identificate riscurile de mediu și sociale expuse de părțile interesate și comunități, soluțiile de depășire a acestora ?				
	Există suport din partea părților interesate spre promovarea proiectului/ programului?				

	Există activități similare în zona de interes a proiectului?				
	Există complementări ale proiectului/programului cu alte asemănări?				
<i>Proiectul/ programul inclus în propunerea de finanțare este în conformitate cu prioritățile, strategiile și planurile naționale ale țării</i>					
	Corespunde proiectul/ programul priorităților țării (clauzele legale care confirmă apartenența proiectului priorităților naționale)?				
	Contribuie proiectul/ programul la atingerea obiectivelor strategice ale țării?				
	Contribuie proiectul/ programul la obiective sociale?				
	Contribuie proiectul/ programul la atingerea obiectivelor de gen?				
<i>Conformitatea garanțiilor de mediu și sociale ale FVC sunt incluse în propunerea de finanțare și este în conformitate cu legile și reglementările naționale relevante</i>					
	Există dovezi că proiectul/ programul este în conformitate cu legile și reglementările naționale relevante?				
	Contribuie proiectul/ programul la contribuțiile bugetare (taxe, impozite urmate a fi aplicate în cadrul proiectului)?				
	Există un sistem ME dezvoltat care urmează a fi aplicat în cadrul proiectului/ programului?				
	Este asigurată o procedură transparentă și nediscriminatorie față de părțile ce urmează să fie implicate în proiect/ program?				

Se recomandă susținerea PP, elaborate de EA cu emiterea scrisorii de non obiecții din partea AND a programului/ proiectului_____

DA

NU

Numele și semnăturile experților comitetelor tehnice

1_____

---

2 _____

3 _____

Data întocmirii _____

To: The Green Climate Fund ("FVC")

[place], [date]

Re: Funding proposal for the FVC by [name Accredited Entity] regarding [name project/programme]

Dear Madam, Sir,

We refer to the project [or programme] [name project [or programme]] in [country] as included in the funding proposal submitted by [name Accredited Entity] to us on [date].

The undersigned is the duly authorized representative of [name NDA/focal point], the National Designated Authority/focal point of [country].

Pursuant to FVC decision B.08/10, the content of which we acknowledge to have reviewed, we hereby communicate our no-objection to the project [or programme] as included in the funding proposal.

By communicating our no-objection, it is implied that:

- (a) The government of [country] has no-objection to the project [or programme] as included in the funding proposal;
- (b) The project [or programme] as included in the funding proposal is in conformity with [country]'s national priorities, strategies and plans;
- (c) In accordance with the FVC's environmental and social safeguards, the project [or programme] as included in the funding proposal is in conformity with relevant national laws and regulations.

We also confirm that our national process for ascertaining no-objection to the project [or programme] as included in the funding proposal has been duly followed.

[We also confirm that our no-objection applies to all projects or activities to be implemented within the scope of the programme.]

We acknowledge that this letter will be made publicly available on the FVC website.

Kind regards,

Name:

Title:

Nota
de Concept

Proiectul/Titlul
Programului:

_____

Țara / Țările:

_____

Autoritatea Națională
Desemnată

_____

Entitatea Acreditată

_____

Data primei trimiteri/

Numărul versiunii:

[AAAA-LL-DD] [V.0]

Data trimiterii curente/

Numărul versiunii

[AAAA-LL-DD] [V.0]

Notes

- The maximum number of pages should **not exceed 12 pages**, excluding annexes. Proposals exceeding the prescribed length will not be assessed within the indicative service standard time of 30 days.
- As per the Information Disclosure Policy, the concept note, and additional documents provided to the Secretariat can be disclosed unless marked by the Accredited Entity(ies) (or NDAs) as confidential.
- The relevant National Designated Authority(ies) will be informed by the Secretariat of the concept note upon receipt.
- NDA can also submit the concept note directly with or without an identified accredited entity at this stage. In this case, they can leave blank the section related to the accredited entity. The Secretariat will inform the accredited entity(ies) nominated by the NDA, if any.
- Accredited Entities and/or NDAs are encouraged to submit a Concept Note before making a request for project preparation support from the Project Preparation Facility (PPF).
- Further information on GCF concept note preparation can be found on GCF website [Funding Projects Fine Print](#).

A. Project/Programme Summary (max. 1 page)			
A.1. Project or programme	☐ Project ☐ Programme	A.2. Public or private sector	☐ Public sector ☐ Private sector
A.3. Is the CN submitted in response to an RFP?	Yes ☐ No ☐ If yes, specify the RFP: _____	A.4. Confidentiality ³⁹	☐ Confidential ☐ Not confidential
A.5. Indicate the result areas for the project/programme	<p><u>Mitigation:</u> Reduced emissions from:</p> ☐ Energy access and power generation ☐ Low emission transport ☐ Buildings, cities and industries and appliances ☐ Forestry and land use <p><u>Adaptation:</u> Increased resilience of:</p> ☐ Most vulnerable people and communities ☐ Health and well-being, and food and water security ☐ Infrastructure and built environment ☐ Ecosystem and ecosystem services		
A.6. Estimated mitigation impact (tCO₂eq over lifespan)		A.7. Estimated adaptation impact (number of direct beneficiaries and % of population)	
A.8. Indicative total project cost (GCF + co-finance)	Amount: USD _____	A.9. Indicative GCF funding requested	Amount: USD _____
A.10. Mark the type of financial instrument requested for the GCF funding	☐ Grant ☐ Reimbursable grant ☐ Guarantees ☐ Equity ☐ Subordinated loan ☐ Senior Loan ☐ Other: specify _____		
A.11. Estimated duration of project/ programme:	a) disbursement period: b) repayment period, if applicable:	A.12. Estimated project/ Programme lifespan	This refers to the total period over which the investment is effective.
A.13. Is funding from the Project Preparation Facility requested? ⁴⁰	Yes ☐ No ☐ Other support received ☐ If so, by who: _____	A.14. ESS category ⁴¹	☐ A or I-1 ☐ B or I-2 ☐ C or I-3
A.15. Is the CN aligned with your accreditation standard?	Yes ☐ No ☐	A.16. Has the CN been shared with the NDA?	Yes ☐ No ☐
A.17. AMA signed (if submitted by AE)	Yes ☐ No ☐ If no, specify the status of AMA negotiations and expected date of signing: _____	A.18. Is the CN included in the Entity Work Programme?	Yes ☐ No ☐
A.19. Project/Programme rationale, objectives and approach of programme/project (max 100 words)	Brief summary of the problem statement and climate rationale, objective and selected implementation approach, including the executing entity(ies) and other implementing partners.		

³⁹ Concept notes (or sections of) not marked as confidential may be published in accordance with the Information Disclosure Policy ([Decision B.12/35](#)) and the Review of the Initial Proposal Approval Process ([Decision B.17/18](#)).

⁴⁰ See [here](#) for access to project preparation support request template and guidelines

⁴¹ Refer to the Fund's environmental and social safeguards ([Decision B.07/02](#))

B. Project/Programme Information (max. 8 pages)																																																					
B.1. Context and baseline (max. 2 pages)																																																					
<p><i>Describe the climate vulnerabilities and impacts, GHG emissions profile, and mitigation and adaptation needs that the prospective intervention is envisaged to address.</i></p> <p><i>Please indicate how the project fits in with the country's national priorities and its full ownership of the concept. Is the project/programme directly contributing to the country's INDC/NDC or national climate strategies or other plans such as NAMAs, NAPs or equivalent? If so, please describe which priorities identified in these documents the proposed project is aiming to address and/or improve.</i></p> <p><i>Describe the main root causes and barriers (social, gender, fiscal, regulatory, technological, financial, ecological, institutional, etc.) that need to be addressed.</i></p> <p><i>Where relevant, and particularly for private sector project/programme, please describe the key characteristics and dynamics of the sector or market in which the project/programme will operate.</i></p>																																																					
B.2. Project/Programme description (max. 3 pages)																																																					
<p><i>Describe the expected set of components/outputs and subcomponents/activities to address the above barriers identified that will lead to the expected outcomes.</i></p> <p><i>In terms of rationale, please describe the theory of change and provide information on how it serves to shift the development pathway toward a more low-emissions and/or climate resilient direction, in line with the Fund's goals and objectives.</i></p> <p><i>Describe how activities in the proposal are consistent with national regulatory and legal framework, if applicable.</i></p> <p><i>Describe in what way the Accredited Entity(ies) is well placed to undertake the planned activities and what will be the implementation arrangements with the executing entity(ies) and implementing partners.</i></p> <p><i>Please provide a brief overview of the key financial and operational risks and any mitigation measures identified at this stage.</i></p>																																																					
B.3. Expected project results aligned with the GCF investment criteria (max. 3 pages)																																																					
<p><i>The GCF is directed to make a significant and ambitious contribution to the global efforts towards attaining the goals set by the international community to combat climate change, and promoting the paradigm shift towards low-emission and climate-resilient development pathways by limiting or reducing greenhouse gas emissions and adapting to the impacts of climate change.</i></p> <p><i>Provide an estimate of the expected impacts aligned with the GCF investment criteria: impact potential, paradigm shift, sustainable development, needs of recipients, country ownership, and efficiency and effectiveness.</i></p>																																																					
B.4. Engagement among the NDA, AE, and/or other relevant stakeholders in the country (max ½ page)																																																					
<p><i>Please describe how engagement among the NDA, AE and/or other relevant stakeholders in the country has taken place and what further engagement will be undertaken as the concept is developed into a funding proposal.</i></p>																																																					
C. Indicative Financing/Cost Information (max. 3 pages)																																																					
C.1. Financing by components (max ½ page)																																																					
<p><i>Please provide an estimate of the total cost per component/output and disaggregate by source of financing.</i></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Component/Output</th><th rowspan="2">Indicative cost (USD)</th><th colspan="2">GCF financing</th><th colspan="3">Co-financing</th></tr> <tr> <th>Amount (USD)</th><th>Financial Instrument</th><th>Amount (USD)</th><th>Financial Instrument</th><th>Name of Institutions</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr> <td>Indicative total cost (USD)</td><td> </td><td colspan="2"> </td><td colspan="3"> </td></tr> </tbody> </table>							Component/Output	Indicative cost (USD)	GCF financing		Co-financing			Amount (USD)	Financial Instrument	Amount (USD)	Financial Instrument	Name of Institutions																													Indicative total cost (USD)						
Component/Output	Indicative cost (USD)	GCF financing		Co-financing																																																	
		Amount (USD)	Financial Instrument	Amount (USD)	Financial Instrument	Name of Institutions																																															
Indicative total cost (USD)																																																					

For private sector proposal, provide an overview (diagram) of the proposed financing structure.

C.2. Justification of GCF funding request (max. 1 page)

Explain why the Project/ Programme requires GCF funding, i.e. explaining why this is not financed by the public and/ or private sector(s) of the country.

Describe alternative funding options for the same activities being proposed in the Concept Note, including an analysis of the barriers for the potential beneficiaries to access to finance and the constraints of public and private sources of funding.

Justify the rationale and level of concessionality of the GCF financial instrument(s) as well as how this will be passed on to the end-users and beneficiaries. Justify why this is the minimum required to make the investment viable and most efficient considering the incremental cost or risk premium of the Project/ Programme (refer to Decisions B.12/17; B.10/03; and B.09/04 for more details). The justification for grants and reimbursable grants is mandatory.

In the case of private sector proposal, concessional terms should be minimized and justified as per the Guiding principles applicable to the private sector operations (Decision B.05/07).

C.3. Sustainability and replicability of the project (exit strategy) (max. 1 page)

Please explain how the project/programme sustainability will be ensured in the long run and how this will be monitored, after the project/programme is implemented with support from the GCF and other sources.

For non-grant instruments, explain how the capital invested will be repaid and over what duration of time.

D. Supporting documents submitted (OPTIONAL)

- ☐ Map indicating the location of the project/programme
- ☐ Diagram of the theory of change
- ☐ Economic and financial model with key assumptions and potential stressed scenarios
- ☐ Pre-feasibility study
- ☐ Evaluation report of previous project
- ☐ Results of environmental and social risk screening

Self-awareness check boxes

Are you aware that the full Funding Proposal and Annexes will require these documents? Yes ☐ No ☐

- Feasibility Study
- Environmental and social impact assessment or environmental and social management framework
- Stakeholder consultations at national and project level implementation including with indigenous people if relevant
- Gender assessment and action plan
- Operations and maintenance plan if relevant
- Loan or grant operation manual as appropriate
- Co-financing commitment letters

Are you aware that a funding proposal from an accredited entity without a signed AMA will be reviewed but not sent to the Board for consideration? Yes ☐ No ☐

Propunere de Proiect

Proiectul/Titlul
Programului:

Țara / Țările:

Autoritatea Națională
Desemnată

Entitatea Acreditată

Data primei trimiteri/

Numărul versiunii:

[AAAA-LL-DD] [V.0]

Data trimiterii curente/

Numărul versiunii

[AAAA-LL-DD] [V.0]

Contents

Section A	PROJECT / PROGRAMME SUMMARY
Section B	FINANCING / COST INFORMATION
Section C	DETAILED PROJECT / PROGRAMME DESCRIPTION
Section D	RATIONALE FOR GCF INVOLVEMENT
Section E	EXPECTED PERFORMANCE AGAINST INVESTMENT CRITERIA
Section F	APPRAISAL SUMMARY
Section G	RISK ASSESSMENT AND MANAGEMENT
Section H	RESULTS MONITORING AND REPORTING
Section I	ANNEXES

Note to accredited entities on the use of the funding proposal template

- Sections **A, B, D, E** and **H** of the funding proposal require detailed inputs from the accredited entity. For all other sections, including the Appraisal Summary in section F, accredited entities have discretion in how they wish to present the information. Accredited entities can either directly incorporate information into this proposal, or provide summary information in the proposal with cross-reference to other project documents such as project appraisal document.
- The total number of pages for the funding proposal (excluding annexes) is expected not to exceed 50.

Please submit the completed form to:

fundingproposal@gcfund.org

Please use the following name convention for the file name:

“[FP]-[Agency Short Name]-[Date]-[Serial Number]”

A.1. Brief Project / Programme Information		
A.1.1. Project / programme title		
A.1.2. Project or programme		Choose an item.
A.1.3. Country (ies) / region		
A.1.4. National designated authority (ies)		
A.1.5. Accredited entity		
A.1.5.a. Access modality		☐ Direct ☐ International
A.1.6. Executing entity / beneficiary		Executing Entity: Beneficiary:
A.1.7. Project size category (Total investment, million USD)		☐ Micro (≤ 10) ☐ Small ($10 < x \leq 50$) ☐ Medium ($50 < x \leq 250$) ☐ Large (> 250)
A.1.8. Mitigation / adaptation focus		☐ Mitigation ☐ Adaptation ☐ Cross-cutting
A.1.9. Date of submission		
A.1.10. Project contact details	Contact person, position	
	Organization	
	Email address	
	Telephone number	
	Mailing address	

A.1.11. Results areas <i>(mark all that apply)</i>	
<u>Reduced emissions from:</u> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Energy access and power generation (E.g. on-grid, micro-grid or off-grid solar, wind, geothermal, etc.) ☐ Low emission transport (E.g. high-speed rail, rapid bus system, etc.) ☐ Buildings, cities and industries and appliances (E.g. new and retrofitted energy-efficient buildings, energy-efficient equipment for companies and supply chain management, etc.) ☐ Forestry and land use (E.g. forest conservation and management, agroforestry, agricultural irrigation, water treatment and management, etc.) 	
<u>Increased resilience of:</u> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Most vulnerable people and communities (E.g. mitigation of operational risk associated with climate change – diversification of supply sources and supply chain management, relocation of manufacturing facilities and warehouses, etc.) ☐ Health and well-being, and food and water security (E.g. climate-resilient crops, efficient irrigation systems, etc.) ☐ Infrastructure and built environment (E.g. sea walls, resilient road networks, etc.) ☐ Ecosystem and ecosystem services (E.g. ecosystem conservation and management, ecotourism, etc.) 	

A.2. Project / Programme Executive Summary (max 300 words)

Please provide a brief description of the proposed project/programme, including the objectives and primary measurable benefits (see [investment criteria in section E](#)). The detailed description can be elaborated in [section C](#).

A.3. Project/Programme Milestone

Expected approval from accredited entity's Board (if applicable)	dd/mm/yyyy
Expected financial close (if applicable)	dd/mm/yyyy
Estimated implementation start and end date	Start: <u>dd/mm/yyyy</u> End: <u>dd/mm/yyyy</u>
Project/programme lifespan	_____ years _____ months

B.1. Description of Financial Elements of the Project / Programme

Please provide:

- an integrated financial model in [Section I \(Annexes\)](#) that includes a projection covering the period from financial closing through final maturity of the proposed GCF financing with detailed assumptions and rationale; and a sensitivity analysis of critical elements of the project/programme
- a description of how the choice of financial instrument(s) will overcome barriers and achieve project objectives, and leverage public and/or private finance

a breakdown of cost estimates for total project costs and GCF financing by sub-component in local and foreign currency and a currency hedging mechanism:

For example, under the component of drilling activity for a geothermal exploration project, sub-components would include civil engineering works, drilling services, drilling equipment and inspection test.

Component	Sub-component (if applicable)	Amount (for entire project)	Currency	Amount (for entire project)	Local currency	GCF funding amount	Currency of disbursement to recipient
Component 1	Sub-component 1.1	.....	Options	.....		.....	
	Sub-component 1.2	.....	Options	.....		.....	
Component 2	Sub-component 2.1	.....	Options	.....		.....	
Total project financing							

* Please expand the table if needed.

- a breakdown of cost/budget by expenditure type (project staff and consultants, travel, goods, works, services, etc.) and disbursement schedule in project/programme confirmation (term sheet) as included in section I, Annexes.

B.2. Project Financing Information

	Financial Instrument	Amount	Currency	Tenor	Pricing
(a) Total project financing	(a) = (b) + (c)	.....	Options		
(b) GCF financing to recipient	(i) Senior Loans	.....	Options	( ) years	( ) %
	(ii) Subordinated Loans	.....	Options	( ) years	( ) %
	(iii) Equity	.....	Options		( ) % IRR
	(iv) Guarantees	.....	Options		
	(v) Reimbursable grants *	.....	Options		
	(vi) Grants *	.....	Options		
* Please provide economic and financial justification in section F.1 for the concessionality that GCF is expected to provide, particularly in the case of grants. Please specify difference in tenor and price between GCF financing and that of accredited entities. Please note that the level of concessionality should correspond to the level of the project/programme's expected performance against the investment criteria indicated in section E .					

	Total requested (i+ii+iii+iv+v+vi)		.....	Options													
(c) Co-financing to recipient	Financial Instrument	Amount	Currency	Name of Institution	Tenor	Pricing	Seniority										
	Options	.....	Options	.....	( ) years ( ) years	( ) %	Options										
	Options	.....	Options	.....		( ) %	Options										
	Options	.....	Options	.....		( ) % IRR	Options										
	Options	.....	Options	.....			Options										
	Lead financing institution:																
* Please provide a confirmation letter or a letter of commitment in section I issued by the co-financing institution.																	
(d) Financial terms between GCF and AE (if applicable)	<p><i>In cases where the accredited entity (AE) deploys the GCF financing directly to the recipient, (i.e. the GCF financing passes directly from the GCF to the recipient through the AE) or if the AE is the recipient itself, in the proposed financial instrument and terms as described in part (b), this subsection can be skipped.</i></p> <p><i>If there is a financial arrangement between the GCF and the AE, which entails a financial instrument and/or financial terms separate from the ones described in part (b), please fill out the table below to specify the proposed instrument and terms between the GCF and the AE.</i></p> <table border="1"> <tr> <th>Financial instrument</th> <th>Amount</th> <th>Currency</th> <th>Tenor</th> <th>Pricing</th> </tr> <tr> <td>Choose an item.</td> <td>.....</td> <td>Options</td> <td>( ) years</td> <td>( ) %</td> </tr> </table> <p><i>Please provide a justification for the difference in the financial instrument and/or terms between what is provided by the AE to the recipient and what is requested from the GCF to the AE.</i></p>							Financial instrument	Amount	Currency	Tenor	Pricing	Choose an item.	.....	Options	( ) years	( ) %
	Financial instrument	Amount	Currency	Tenor	Pricing												
	Choose an item.	.....	Options	( ) years	( ) %												

B.3. Financial Markets Overview (if applicable)

How market price or expected commercial rate return was (non-concessional) determined?

Please provide an overview of the size of total banking assets, debt capital markets and equity capital markets which could be tapped to finance the proposed project/programme.

Please provide an overview of market rates (i.e. 1-year T-Bill, 5-year government bond, 5-year corporate bond (specify credit rating) and 5-year syndicate loan).

Provide examples or information on comparable transactions.

Please fill out applicable sub-sections and provide additional information if necessary, as these requirements may vary depending on the nature of the project / programme.

C.1. Strategic Context

Please describe relevant national, sub-national, regional, global, political, and/or economic factors that help to contextualize the proposal, including existing national and sector policies and strategies.

C.2. Project / Programme Objective against Baseline

Describe the baseline scenario (i.e. emissions baseline, climate vulnerability baseline, key barriers, challenges and/or policies) and the outcomes and the impact that the project/programme will aim to achieve in improving the baseline scenario.

C.3. Project / Programme Description

Describe the main activities and the planned measures of the project/programme according to each of its components.

Provide information on how the activities are linked to objectives, outputs and outcomes that the project/programme intends to achieve. The objectives, outputs and outcomes should be consistent with the information reported in the logic framework in section H.

C.4. Background Information on Project / Programme Sponsor (Executing Entity)

Describe the quality of the management team, overall strategy and financial profile of the Sponsor (Executing Entity) and how it will support the project/programme in terms of equity investment, management, operations, production and marketing.

C.5. Market Overview (if applicable)

Describe the market for the product(s) or services including the historical data and forecasts.

Describe the competitive environment including the list of competitors with market shares and customer base and key differentiating factors (if applicable).

Provide pricing structures, price controls, subsidies available and government involvement (if any).

C.6. Regulation, Taxation and Insurance (if applicable)

Provide details of government licenses or permits required for implementing and operating the project/programme, the issuing authority, and the date of issue or expected date of issue.

Describe applicable taxes and foreign exchange regulations.

Provide details on insurance policies related to project/programme.

C.7. Institutional / Implementation Arrangements

Please describe in detail the governance structure of the project/programme, including but not limited to the organization structure, roles and responsibilities of the project/programme management unit, steering committee, executing entities and so on, as well as the flow of funds structure. Also describe which of these structures are already in place and which are still pending. For the pending ones, please specify the requirements to establish them.

Describe construction and supervision methodology with key contractual agreements.

Describe operational arrangements with key contractual agreements following the completion of construction. If applicable, provide the credit analysis of key counterparties of key contractual agreements and/or structural mitigants to cover the counterparty risks.

C.8. TIMETABLE OF PROJECT/PROGRAMME IMPLEMENTATION

Please provide a project/programme implementation timetable in [section I \(Annexes\)](#). The table below is for illustrative purposes. If the table format below is used, please refer to the activities as numbered in Section H. In the case of outputs, please mark when all the required activities will be completed

TASK	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	Q14	Q15	Q16	Q17	Q18	Q19	Q20	Q21	Q22	Q23	Q24
Output 1.																								
Activity 1.1.	x	x																						
Activity 1.2.			x	x	x	x	x																	
Activity 1.3.																								
...																								
Output 2.																								
Activity 2.1.				x	x	x																		
Activity 2.2.						x	x	x	x	x														
Activity 2.3.				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x										

D.1. Value Added for GCF Involvement

Please specify why the GCF involvement is critical for the project/programme, in consideration of other alternatives.

D.2. Exit Strategy

Please explain how the project/programme sustainability will be ensured in the long run, after the project/programme is implemented with support from the GCF and other sources, taking into consideration the long-term financial viability demonstrated in [E.6.3](#). This should include a description of strategies for longer term maintenance of physical assets (if applicable).

In this section, the accredited entity is expected to provide a brief description of the expected performance of the proposed project/programme against each of the Fund's six investment criteria. Activity-specific sub-criteria and indicative assessment factors, which can be found in the Fund's [Investment Framework](#), should be addressed where relevant and applicable. This section should tie into any request for concessionality made in [section B.2](#).

E.1. Impact Potential			
Potential of the project/programme to contribute to the achievement of the Fund's objectives and result areas			
E.1.1. Mitigation / adaptation impact potential			
Specify the mitigation and/or adaptation impact, taking into account the relevant and applicable sub-criteria and assessment factors in the Fund's investment framework .			
When applicable, specify the degree to which the project/programme avoids lock-in of long-lived, high emission or climate-vulnerable infrastructure.			
E.1.2. Key impact potential indicator			
Provide specific numerical values for the indicators below.			
GCF core indicators	Expected tonnes of carbon dioxide equivalent (t CO ₂ eq) to be reduced or avoided (Mitigation only)	Annual	
		Lifetime	
	<ul style="list-style-type: none"> Expected total number of direct and indirect beneficiaries, disaggregated by gender (reduced vulnerability or increased resilience); Number of beneficiaries relative to total population, disaggregated by gender (adaptation only) 	Total	
		Percentage (%)	
Other relevant indicators	<p>Examples include:</p> <ul style="list-style-type: none"> Expected increase in the number of households with access to low-emission energy Expected increase in the number of small, medium and large low-emission power suppliers, and installed effective capacity Expected increase in generation and use of climate information in decision-making Expected strengthening of adaptive capacity and reduced exposure to climate risks Others 		
Describe the detailed methodology used for calculating the indicators above.			
Describe how the project/programme's indicator values compare to the appropriate benchmarks (i.e. the indicator values for a similar project/programme in a comparable context).			
E.2. Paradigm Shift Potential			
Degree to which the proposed activity can catalyze impact beyond a one-off project/programme investment			
E.2.1. Potential for scaling up and replication (Provide a numerical multiple and supporting rationale)			

Describe how the proposed project/programme's expected contributions to global low-carbon and/or climate-resilient development pathways could be scaled-up and replicated including a description of the steps necessary to accomplish it.

E.2.2. Potential for knowledge and learning

Describe how the project/programme contributes to the creation or strengthening of knowledge, collective learning processes, or institutions.

E.2.3. Contribution to the creation of an enabling environment

Describe how proposed measures will create conditions that are conducive to effective and sustained participation of private and public sector actors in low-carbon and/or resilient development that go beyond the program.

Describe how the proposal contributes to innovation, market development and transformation. Examples include:

- Introducing and demonstrating a new market or a new technology in a country or a region*
- Using innovative funding scheme such as initial public offerings and/or bond markets for projects/programme*

E.2.4. Contribution to regulatory framework and policies

Describe how the project/programme strengthens the national / local regulatory or legal frameworks to systematically drive investment in low-emission technologies or activities, promote development of additional low-emission policies, and/or improve climate-responsive planning and development.

E.3. Sustainable Development Potential

Wider benefits and priorities

E.3.1. Environmental, social and economic co-benefits, including gender-sensitive development impact

E.4. Needs of the Recipient
Vulnerability and financing needs of the beneficiary country and population
E.4.1. Vulnerability of country and beneficiary groups (Adaptation only)
<i>Describe the scale and intensity of vulnerability of the country and beneficiary groups, and elaborate how the project/programme addresses the issue (e.g. the level of exposure to climate risks for beneficiary country and groups, overall income level, etc).</i>
E.4.2. Financial, economic, social and institutional needs
<p><i>Describe how the project/programme addresses the following needs:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Economic and social development level of the country and the affected population</i> • <i>Absence of alternative sources of financing (e.g. fiscal or balance of payment gap that prevents from addressing the needs of the country; and lack of depth and history in the local capital market)</i> • <i>Need for strengthening institutions and implementation capacity.</i>
E.5. Country Ownership
Beneficiary country (ies) ownership of, and capacity to implement, a funded project or programme
E.5.1. Existence of a national climate strategy and coherence with existing plans and policies, including NAMAs, NAPAs and NAPs
<i>Please describe how the project/programme contributes to country's identified priorities for low-emission and climate-resilient development, and the degree to which the activity is supported by a country's enabling policy and institutional framework, or includes policy or institutional changes.</i>
E.5.2. Capacity of accredited entities and executing entities to deliver
<i>Please describe experience and track record of the accredited entity and executing entities with respect to the activities that they are expected to undertake in the proposed project/programme.</i>
E.5.3. Engagement with NDAs, civil society organizations and other relevant stakeholders

Please provide a full description of the steps taken to ensure country ownership, including the engagement with NDAs on the funding proposal and the no-objection letter.

Please also specify the multi-stakeholder engagement plan and the consultations that were conducted when this proposal was developed.

E.6. Efficiency and Effectiveness

Economic and, if appropriate, financial soundness of the project/programme

E.6.1. Cost-effectiveness and efficiency

Describe how the financial structure is adequate and reasonable in order to achieve the proposal's objectives, including addressing existing bottlenecks and/or barriers; providing the least concessionality; and without crowding out private and other public investment.

Please describe the efficiency and effectiveness, taking into account the total project financing and the mitigation/adaptation impact that the project/programme aims to achieve, and explain how this compares to an appropriate benchmark. For mitigation, please make a reference to [E.6.5 \(core indicator for the cost per tCO2eq\)](#).

E.6.2. Co-financing, leveraging and mobilized long-term investments (mitigation only)

Please provide the co-financing ratio (total amount of co-financing divided by the Fund's investment in the project/programme) and/or the potential to catalyze indirect/long-term low emission investment.

Please make a reference to [E.6.5 \(core indicator for the expected volume of finance to be leveraged\)](#).

E.6.3. Financial viability

Please specify the expected economic and financial rate of return with and without the Fund's support, based on the analysis conducted in [E.1](#).

Please describe financial viability in the long run beyond the Fund intervention.

Please describe the GCF's financial exit strategy in case of private sector operations (e.g. IPOs, trade sales, etc.).

E.6.4. Application of best practices	
<p>Please explain how best available technologies and practices are considered and applied. If applicable, specify the innovations/modifications/adjustments that are made based on industry best practices.</p>	
E.6.5. Key efficiency and effectiveness indicators	
GCF core indicators	Estimated cost per t CO ₂ eq, defined as total investment cost / expected lifetime emission reductions (mitigation only)
	<div> <div>(a) Total project financing</div> <div>US\$_____</div> </div> <div> <div>(b) Requested GCF amount</div> <div>US\$_____</div> </div> <div> <div>(c) Expected lifetime emission reductions overtime</div> <div>_____ tCO₂eq</div> </div> <div> <div>(d) Estimated cost per tCO₂eq (d = a / c)</div> <div>US\$_____ / tCO₂eq</div> </div> <div> <div>(e) Estimated GCF cost per tCO₂eq removed (e = b / c)</div> <div>US\$_____ / tCO₂eq</div> </div>
	Describe the detailed methodology used for calculating the indicators (d) and (e) above.
	Please describe how the indicator values compare to the appropriate benchmarks established in a comparable context.
	Expected volume of finance to be leveraged by the proposed project/programme and as a result of the Fund's financing, disaggregated by public and private sources (mitigation only)

	<p><i>Describe the detailed methodology used for calculating the indicators above.</i></p>	
	<p><i>Please describe how the indicator values compare to the appropriate benchmarks established in a comparable context.</i></p>	
Other relevant indicators (e.g. estimated cost per co-benefit generated as a result of the project/programme)		

* The information can be drawn from the project/programme appraisal document.

F.1. Economic and Financial Analysis

Please provide the narrative and rationale for the detailed economic and financial analysis (including the financial model, taking into consideration the information provided in [section E.6.3](#)).

BASED ON THE ABOVE ANALYSIS, PLEASE PROVIDE ECONOMIC AND FINANCIAL JUSTIFICATION (BOTH QUALITATIVE AND QUANTITATIVE) FOR THE CONCESSIONALITY THAT GCF PROVIDES, WITH A REFERENCE TO THE FINANCIAL STRUCTURE PROPOSED IN SECTION B.2.

F.2. Technical Evaluation

Please provide an assessment from the technical perspective. If a particular technological solution has been chosen, describe why it is the most appropriate for this project/programme.

F.3. Environmental, Social Assessment, including Gender Considerations

Describe the main outcome of the environment and social impact assessment. Specify the Environmental and Social Management Plan, and how the project/programme will avoid or mitigate negative impacts at each stage (e.g. preparation, implementation and operation), in accordance with the Fund's Environmental and Social Safeguard (ESS) standard. Also describe how the gender aspect is considered in accordance with the Fund's Gender Policy and Action Plan.

F.4. Financial Management and Procurement

Describe the project/programme's financial management and procurement, including financial accounting, disbursement methods and auditing.

G.2. Risk Factors and Mitigation Measures

Please describe financial, technical and operational, social and environmental and other risks that might prevent the project/programme objectives from being achieved. Also describe the proposed risk mitigation measures.

Selected Risk Factor 1

Description	Risk category	Level of impact	Probability of risk occurring
	Select	Select	Select

Mitigation Measure(s)

Please describe how the identified risk will be mitigated or managed. Do the mitigation measures lower the probability of risk occurring? If so, to what level?

Selected Risk Factor 2

Description	Risk category	Level of impact	Probability of risk occurring
	Select	Select	Select

Mitigation Measure(s)

Please describe how the identified risk will be mitigated or managed. Do the mitigation measures lower the probability of risk occurring? If so, to what level?

Selected Risk Factor 3

Description	Risk category	Level of impact	Probability of risk occurring
	Select	Select	Select

Mitigation Measure(s)

Please describe how the identified risk will be mitigated or managed. Do the mitigation measures lower the probability of risk occurring? If so, to what level?

Selected Risk Factor 4

Description	Risk category	Level of impact	Probability of risk occurring
	Select	Select	Select

Mitigation Measure(s)

Please describe how the identified risk will be mitigated or managed. Do the mitigation measures lower the probability of risk occurring? If so, to what level?

Selected Risk Factor 5

G.1. Risk Assessment Summary

Please provide a summary of main risk factors. Detailed description of risk factors and mitigation measures can be elaborated in G.2.

Description	Risk category	Level of impact	Probability of risk occurring
	Select	Select	Select

Mitigation Measure(s)

Please describe how the identified risk will be mitigated or managed. Do the mitigation measures lower the probability of risk occurring? If so, to what level?

Selected Risk Factor 6

Description	Risk category	Level of impact	Probability of risk occurring
	Select	Select	Select

Mitigation Measure(s)

Please describe how the identified risk will be mitigated or managed. Do the mitigation measures lower the probability of risk occurring? If so, to what level?

Other Potential Risks in the Horizon

Please describe other potential issues which will be monitored as “emerging risks” during the life of the projects (i.e., issues that have not yet raised to the level of “risk factor” but which will need monitoring). This could include issues related to external stakeholders such as project beneficiaries or the pool of potential contractors.

* Please expand this sub-section when needed to address all potential material and relevant risks

H.1. Logic Framework.

Please specify the logic framework in accordance with the GCF's [Performance Measurement Framework](#) under the [Results Management Framework](#).

H.1.1. Paradigm Shift Objectives and Impacts at the Fund level⁴²

Paradigm shift objectives						
<i>Choose appropriate expected result</i>	Please elaborate on the paradigm shift objectives to which the project/programme contributes.					
Expected Result	Indicator	Means of Verification (MoV)	Baseline	Target		Assumptions
				Mid-term (if applicable)	Final	
Fund-level impacts						
<i>Choose appropriate expected results</i>	<i>Please select relevant GCF indicators from the Fund's performance measurement framework. More than one indicator may be selected per expected impact result.</i>					
<i>Choose appropriate expected results</i>						
<i>Choose appropriate expected results</i>						

⁴² Information on the Fund's expected results and indicators can be found in its Performance Measurement Frameworks available at the following link (Please note that [some indicators are under refinement](#)):
<http://www.greenclimate.fund/documents/20182/239759/5.3 - Performance Measurement Frameworks PMF .pdf/60941cef-7c87-475f-809e-4ebf1acbb3f4>

H.1.2. Outcomes, Outputs, Activities and Inputs at Project/Programme level

Expected Result	Indicator	Means of Verification (MoV)	Baseline	Target		Assumptions
				Mid-term (if applicable)	Final	
Project/programme outcomes	Outcomes that contribute to Fund-level impacts					
Choose expected outcome	Please select relevant GCF indicators from the Fund's performance measurement framework . More than one indicator may be selected per expected impact result.					
Specify other expected results						
Specify other expected results						
Project/programme outputs	Outputs that contribute to outcomes					
1.						
2.						
3.						
Activities	Description	Inputs		Description		
1.1.		1.1.1.				
1.2.		1.1.2.				
2.1.		1.1.3.				
...		...				

H.2. Arrangements for Monitoring, Reporting and Evaluation

BESIDES THE ARRANGEMENTS (E.G. SEMI-ANNUAL PERFORMANCE REPORTS) LAID OUT IN AMA, PLEASE PROVIDE PROJECT/PROGRAMME SPECIFIC INSTITUTIONAL SETTING AND IMPLEMENTATION ARRANGEMENTS FOR MONITORING AND REPORTING AND EVALUATION. PLEASE INDICATE HOW THE INTERIM/MID-TERM AND FINAL EVALUATIONS WILL BE ORGANIZED, INCLUDING THE TIMING.

PLEASE PROVIDE METHODOLOGIES FOR MONITORING AND REPORTING OF THE KEY OUTCOMES OF THE PROJECT/PROGRAMME.

I. SUPPORTING DOCUMENTS FOR FUNDING PROPOSAL

- ☐ NDA No-objection Letter
- ☐ Feasibility Study
- ☐ Integrated Financial Model that provides sensitivity analysis of critical elements (xls format, if applicable)
- ☐ Confirmation letter or letter of commitment for co-financing commitment (If applicable)
- ☐ Project/Programme Confirmation/Term Sheet (including cost/budget breakdown, disbursement schedule, etc.) – see *the Accreditation Master Agreement, Annex I*
- ☐ Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) or Environmental and Social Management Plan (If applicable)
- ☐ Appraisal Report or Due Diligence Report with recommendations (If applicable)
- ☐ Evaluation Report of the baseline project (If applicable)
- ☐ Map indicating the location of the project/programme
- ☐ Timetable of project/programme implementation

* Please note that a funding proposal will be considered complete only upon receipt of all the applicable supporting documents.

BIBLIOGRAFIE

1. Country ownership guidelines. GCF/B.14/05/Rev.01. 12 October 2016;
2. Annex III: Initial investment framework: activity-specific sub-criteria and indicative assessment factors. GCF/B.09/23;
3. Annex XII: Initial no-objection procedure. GCF/B.08/45. Page 87;
4. GCF Guidbook. Accessing the GCF Readiness and Preparatory Support Programme;
5. GCF. Engaging with the Green Climate Fund. A resource guide for national designated authorities and focal points of recipient countries;
6. GCF. Governing Instrument for the Green Climate Fund, 2011;
7. GCF. Initial draft guidance for the development of Country Programmes;
8. GCF: Readiness and Preparatory Support Programme. Version 3.0 | 26 August 2015;
9. Engaging with the Green Climate Fund, November 2015;
10. GCF Handbook, Decisions, Policies and Frameworks, December 2017;
11. GCF Documentation, Concept Note, Template V2.2;
12. Manualul Operațional al FEE, Versiunea VIII, Ianuarie 2017;
13. Hotărârea de Guvern Nr. 1574 din 26.12.2003 despre instituirea Comisiei naționale pentru implementarea și realizarea prevederilor Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, precum și a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto;
14. Hotărârea de Guvern Nr. 301 din 24.04.2014 cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia;
15. Hotărârea de Guvern Nr. 1009 din 10.12.2014 cu privire la aprobarea Strategiei Republicii Moldova de adaptare la schimbarea climei până în anul 2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia;
16. Hotărârea Parlamentului nr. 404-XIII din 16 martie 1995 privind Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite;
17. Legea nr. 78 din 04.05.2017 pentru ratificarea Acordului de la Paris;
18. Proiectul de Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea mecanismului de coordonare a activităților în domeniul schimbărilor climatice

